

ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΟΓΔΟΟΣ

1884

[ΙΟΥΛΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ]

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΣΩΝ ΑΡΙΘ.

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6 - ΔΕΔΕΜΕΝΟΣ ΦΡ. 8

Ε. Κ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μικροβιβλ.
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ

ΑΘΗΝΗΣ

Γ. ΚΑΣΔΟΝΗΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γραφείον της 'Εστίας: 'Εκτ' της Ασωπόρου Πανεπιστημίου, 39.

1884

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος III' Συνδρομή ἑτησίαν: Ἑν Ἑλλάδι πρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρροῦνται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου. Ἐνδοξ. ἔτους καὶ ἔτι ἐτήσιον. — Γραφεῖον Δευθ. Ἐπιτῆς ἡμερ. Πανεπιστημίου 20. 26 Αὐγούστου 1884

Η ΑΠΟΛΕΣΘΕΙΣΑ

[Μυθιστορία τῆς Κυρίας Henry Greville.
Μετάφρασις Π. Ι. Φέρμπου].

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Β'

Ἡ ἀμαξοστοιχία ἐφθασέν· ἦτο δὲ κατ' εὐθείαν καὶ δὲν εἶχε τρίτην θέσιν. Οἱ ἐπιβάται μετ' οὐ πολὺ κατέβησαν, πλείστα δὲ μικρὰ κοράσια διηλθον ἐμπροσθέν του κρατούμενα ἀπὸ τῆς χειρὸς τῆς μητρὸς των, ἀλλ' οὐδὲν τῶν κορασίων τούτων εἶχε τὰ διαυγῆ ὄμματα καὶ τὴν καστανὴν κόμην τῆς Μαρκέλλας.

Αἰφνης ὁ Σίμος ἠσθάνθη ἐξαπτομένην ὑπ' ὀργῆς τὴν κεφαλὴν του καὶ καταρρεῦσαν μέρος τῆς καρδίας του. Δὲν ἦλθεν ἡ Μαρία; Δὲν ἤθελε λοιπὸν νὰ ἔλθῃ; Ἀ! μὰ τῶρα πλέον δὲν ἔχει δικαιολόγησιν! Εἶχεν ἱκανὰ χρήματα νὰ λάβῃ εἰσιτήριον καὶ πρῶτης θέσεως, χρειὰς τυχεύσης! Διὰ τί νὰ τον βασανίζῃ καὶ νὰ τον ἀφίνη ἐν τοιαύτῃ σκληρᾷ προσδοκίᾳ;

Ἐξω φρενῶν ἔδραμεν εἰς τὸ τηλεγραφεῖον καὶ ἐτηλεγράφησεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ἐν ᾧ εἶχε καταλύσῃ τὴν προτεραίαν.

«Γυνὴ φθάσασα χθὲς μετὰ κορασίου, διὰ τί δὲν ἦλθε σήμερον;»

Ἀποστέλλων δὲ τὴν ἐρώτησιν ταύτην παρετήρησε μετ' ἐκπλήξεως ὅτι δὲν εἶχε δώσῃ καὶ τὸ ὄνομά του. Διὰ τοῦτο δὲν ἠθέλησε νὰ υποδηλώσῃ ἄλλως πως τὴν γυναῖκά του, φοβούμενος μήπως ἐκεῖνη εἶχεν εἰπῇ τὸ πατρικὸν τῆς ὀνομας ἢ ἄλλο τι οἷον δῆποτε εἴτ' ἐξ ἰδιοτροπίας εἴτ' ἐκ φιλαυτίας.

Ἡ ἀπόκρισις ἣτις εἶχε προκαταβληθῇ, ἐλήφθη μετὰ τρεῖς ὥρας — τρεῖς ὥρας, ἃς ὁ Σίμος διηλθε κτυπῶν ἐν δαινῇ ἐξάψει τὸ ἔδαφος τῆς αὐλῆς τοῦ τηλεγραφείου.

«Ἡ γυνὴ ἐρωτᾷτε, δὲν ἐπέστρεψε χθὲς ἐσπέρας».

Ὁ Σίμος ἔμεινεν ἐκπληκτος, ἐκινήθη ἀποτόμως καὶ ἐκλονήθη. Ὁ ὑπάλληλος ὁ ἐγχειρίσας αὐτῷ τὸ τηλεγράφημα, σπαύσας ὑπεστήριξεν αὐτὸν νομίζων ὅτι προσεβλήθη ὑπὸ ἀποπληξίας. Συνῆλθεν ὁ Σίμος, ἠὺχαρίστησεν αὐτομάτως τὸν γενναῖον ἄνδρα, ἀπεποιήθη ποτήριον ὕδατος καὶ ἐξηλθεν ὡς ἄνθρωπος μεθύων.

Δὲν ἐπέστρεψεν! Ὁ στοχασμὸς οὗτος κατέταραττε τὸν Σίμον καὶ ἐσφυροκόπτει τὸν νοῦν του ἀδιαλείπτως ὡς μηχανικὴ τις σφύρα. Δὲν ἐπέστρεψεν! Οὐ μόνον δὲν ἠθέλησε νὰ ἔλθῃ εἰς συνάντησίν του, ἀλλὰ καὶ τῷ ἀπέκρυπτε τὰ ἔγγραφα τῆς. Ἐφευγε μετὰ τῆς μικρᾶς ὡς κλέπτρια ἀδιάφορον πού, καὶ αὐτὸς, σύζυγος ἐγκαταλειμμένος, πατήρ ἄνευ τέκνου, ἔμελλε νὰ ἀπέλθῃ εἰς χώραν ἄγνωστον, παντέρημος ὡς τις ἐκπατριζόμενος ἐκκληματίας!

Ἡθέλησε νὰ μείνῃ, προφανέστατα, ἵνα χαθῇ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκείνῃ πόλει, ἐν ᾗ δύνασαι νὰ κρυφθῇς τοσοῦτον καλῶς, ὥστε οὐδεὶς νὰ δυνηθῇ ποτε νὰ σε ἀνέυρῃ. Δὲν ἐπέστρεψε!

Ἐβάδισεν ὥραν πολλὴν οὐδόλως προσέχων καθ' ὁδόν. Αἰφνης εὐρέθη μεταξὺ πλήθους θαρυβάδους, ὅπερ τον ᾔδει ἀσυγγνώστως· προσέκρουσαν οἱ πόδες του ἐπὶ δεμάτων, καὶ ἐν ᾧ ἤγειρε τὴν κεφαλὴν,

— Βάρδα, αἱ! ἀνεκραύγασε φωνὴ κτηνώδης.

Συριγμὸς βαρυτάτου πράγματος διασχίσαντος τὸν αέρα ὀλίγας τινὰς γραμμὰς μακρὰν τῆς κεφαλῆς του, τὸν ἠνάγκασε νὰ κύβη αὐτομάτως. Εἶδε δὲ κιβώτιον παμμέγεθες περιστρεφόμενον ἄνωθὲν του, ἀναρπασθὲν ὡς πτερὸν ὑπὸ ἀτμοκινήτου γεράνου.

— Αἱ, βάρδα! βάρδα! ἠκούσθη πλησίον του ἄλλη τις φωνὴ τραχυτέρα μετὰ βλασφημίας ἐντόνου.

Τὸν ἀπέσυραν βιαίως ἀπὸ τοῦ βραχίονος καὶ εἰς τὸ μέρος ὅπου πρὸ μιᾶς στιγμῆς ἔστατο, κατέπεσε βαρέως βαρεῖα σιδηρὰ ἄλυσις μετὰ τοῦ ἰσχυροῦ ἀγκίστρου τῆς.

— Θῆχρη φαίνεται σκοπὸς νὰ τὴν ξεκάνῃ τὴ ζωὴ του, γιὰ νὰ πηγαίνῃ αὐτοῦ! ἐπιθύρῃσεν ὁ ἐργάτης ὅστις τον ἔσωσεν. Ἄν ἔχῃς ὄρεξι νὰ ξεκάνῃς τὴ ζωὴ σου, δὲν πᾶς νὰ πνιγῇς σὲ καμμιὰ στέρνα, μόνο ἔρχεσ' ἐδῶ καὶ δέ μας ἀφίνεις νὰ κάμωμε τὴ δουλειά μας;

— Καὶ τί κάμνετε αὐτοῦ; ῥώτησεν ὁ Σίμος κατεπτοημένος ἐνεκα τῶν προσφάτων συγκινήσεων.

— Φορτώνομε τὸν Καναδᾶ πού φεύγει τὴ νύκτα. Ἐλα, δρόμο, δὲ θέλωμ' ἐδῶ χάγγῃδες.

— Εἴμ' ἐπιβάτης τοῦ Καναδᾶ, εἶπεν αὐτομάτως ὁ Σίμος.

— Τότε πέρασε γλήγορα, ἂν δὲ θέλῃς νὰ γίνῃ τρίψαλα τὸ κεφάλι σου, καὶ ἂν εἶνε τὸ καύκαλό σου σὰν μπάλα τοῦ κανονιοῦ. «Μπάλι! ἢ μπὰς καὶ θέλεις νὰ κατεβάσωμε τὴν μεγάλη σκάλα; ἔλατε λοιπόν, κατεβάστε τὴ μεγάλη σκάλα γιὰ τὴν ἀφεντιά του!

Ἐνοχλούμενος, συνωθούμενος, λοιδορούμενος ὁ Σίμος εὐρέθη ἀνεπαίσθητος ἐπὶ τῆς μικρᾶς στενῆς γεφύρας μεταξὺ δύο ἀνοικτῶν καταρρακτιῶν, ἐξ ὧν ἐξήρχοντο κραυγαί, προσκλήσεις, συγκρούσεις πραγμάτων, μυρίαι ὅσοι κρότοι ὀξείες καὶ συγκεχυμένοι. Αἱ δύο φοβεραὶ γέραναι ἐξηκολούθουν ἐργαζόμεναι ὁραστηρίως μετὰ τοῦ μονοτόνου καὶ ἀτελευτήτου ἐκείνου ῥυθμοῦ, τοῦ τοσαύτου ὀχλήρου εἰς τὴν ἀκοήν. Τὰ κιθώτια καθήρχοντο, αἱ ἀλύσεις ἀνέρχοντο διασταυρούμεναι ἐν τῇ ἀέρι μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος, οὐδενὸς λάθους συμβαίνοντος, οὐδεμιᾶς συγκρούσεως.

Παμμέγιστοι ἀνταυγαστήρες ἀπέστελλον ὑπὸ τὸ κατάστρωμα φῶς ἐκθαμβοῦν τοὺς ὀφθαλμούς ὡς τὸ δυνατόν ἡλιακὸν φῶς. Ἐπὶ δὲ τοῦ καταστρώματος, ὅπερ ἔφραττον κιθώτια καὶ δέματα, οἱ ἐπιβάται περιήρχοντο ἀναζητοῦντες τοὺς θαλαμίσκους τῶν, δίδοντας παραγγελίας ἀντιωατικᾶς, γογγύζοντες κατὰ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ πλοίου, οὓς οὐδεὶς ἠδύνατο κατὰ τὴν ὥραν ταύτην νὰ εὕρῃ, διὰ τὸν ἰσχυρότατον λόγον ὅτι ἦσαν ἐπὶ ἐν τῇ ἐρημίᾳ ἢ ἀφήσωσιν ὑγίαιαν ὅπου δεῖ. Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις ἡ μάλλον ὑπὸ πάντα ταῦτα ἡ μηχανὴ ὑπὸ πίεσιν διατελοῦσα ἐδόμει ἰσχυρῶς, καὶ ἐκ τοῦ βόμβου ἐσεῖετο τὸ σιδηροῦν τοῦ πλοίου κέλυφος, ὅπερ ἀντήχει ὡς τεράστιος σωλὴν ἐκ κλησιᾶστικου μουσικοῦ ὁργάνου.

Ὁ Σίμος ἀνεζήτησεν αὐτομάτως τὸν θαλαμίσκον ἐν εἰνῇ λάθῃ διὰ τὴν σύζυγόν του καὶ δι' αὐτόν. Ἦτο δὲ μόνος κύριος ὁλοῦ τοῦ θαλαμίσκου, πλὴν ἂν ἀπέδιδον αὐτῷ τὸν ναῦλον τῆς Μαρίας, ὅπερ ὅμως ἦτο ἥκιστα πιθανόν. Ἀλλὰ περὶ τούτου οὐδ' ἐφρόντισε κἄν τὴν ὥραν ἐκείνην, οὐδὲν ἄλλο ἐπιζητῶν ἢ ὀλίγην ἐρημίαν, ὀλίγην ἡρεμίαν, ἣν καὶ εὗρεν ἐκεῖ.

Τὸ ὕδωρ ἐπάφλαζεν ἐλαφρὰ ὑπὸ τὸν φεγγίτην τοῦ θαλαμίσκου τὸν ἀπὸ τοῦ μέρου; δὲ τοῦ κύτους τοῦ πλοίου τὰ πάντα ἦσαν ἀνάπαυσις καὶ δρόσος. Οἱ θόρυβοι ἤρχοντο πρὸς αὐτόν πολὺ ἀμβλεῖς, πλὴν τοῦ δονισμοῦ τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀτμοῦ, ὅστις ἤκούετο καὶ ἦτο ἐπαισθητὸς καθ' ὅλον τὸ πλοῖον. Ἐκάθισε λοιπόν καὶ ἔλαβε τὴν κεφαλὴν ἐντὸς τῶν χειρῶν του.

Ἐχάσε τὴν Μαρίαν, ἔχασε τὴν Μαρκέλλαν! Τὰς ἔγραψε — διὰ παντός ἀνυμφιβάδως.

Μετὰ πόσης μοχληρίας καὶ ἀπαθείας ἡ γυνὴ αὕτη συνέλαβε τὴν ἀπόφασιν νὰ τὸν ἐγκαταλίπη! Πθέλησε νὰ κινήσῃ τὴν συμπάθειάν του λέγουσα ὅτι ἦτο καταπεπονημένη καὶ ἐζήτησε παρκλητικῶς ὀλίγην ἀνάπαυσιν. Τοῦτο καὶ μόνον

διαλογιζόμενος ὁ Σίμος ἠσθάνετο ἀηδίαν ἕμα καὶ ἀγκυρόκτησιν.

— Ἀρ' τὴν Μαρκέλλαν! τὴν κόρην μου, τὴν ἀγαπημένην μου κόρην, δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ μοῦ τὴν πάρῃ. Κλέφτρα, κλέφτρα!

Καὶ ταῦτα λέγων ἐκτύπησε καιρίως τὴν κεφαλὴν του ἐπὶ τῶν σανιδίων τοίχων τοῦ θαλαμίσκου καὶ κατέπεσεν ἀδρανῆς· τοιαύτη συμφορὰ ὑπερβυθίσε πᾶν ὅτι μέχρι τότε εἶχε ποτε φοβηθῇ διὰ ὁσάκις προέβλεπε τὰς ἐπαπειλούσας αὐτὸν μεγίστας δυστυχίας πάντοτε ἐφαντάζετο ὅτι θὰ εἴη πλῆσιον τοῦ τῷ ἀγγελικῷ ἐκείνῳ προσώπῳ, οὗ ὁ ὀφθαλμοὶ ἠκτινοβολοῦν καὶ τὸ μεῖδιμα ἦτο μεῖδιμα ἀθωότητος... Ἀλλὰ τώρα, τετέλεσται, οὐδὲν εἶχε πλέον, οὐδέν! Ἄν ἦτο τοῦλάχιστον ἐν τῇ κροταφείῳ τεταμμένη ὑπὸ μικρὸν ξύλινον σταυρὸν, θὰ ἠδύνατο πορευόμενος εἰς τὸν τάφον τῆς νύκτῃς ἡρηνῆς, ἐν ᾧ σήμερον!...

Ἐξελθὼν τοῦ θαλαμίσκου καὶ μεθ' ὁρμῆς, ὑπεσκελίζων πᾶν τὸ ἐμποδὼν, διήλθε τὸ διάστημα τὸ διαχωρίζον τὸ πλοῖον ἀπὸ τῆς ἀποβάθρας, χωρὶς νὰ πατήσῃ ἐπὶ τῆς σανίδος, δι' ἐνὸς ἀλματός καὶ ἔσπευσεν ὁραμαίως εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου, διότι ἐμελλόν νὰ ἐλθῶσι καὶ αἱ λαὶ ἀμαρτωλοὶ. Δὲν ἦτο δὲ δυνατόν νὰ τοῦ εἶχεν ἐγκαταλίπη ἡ Μαρία! Ἀλλως τε, ἐσκόπη νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Παρισίους νὰ τὴν εὕρῃ ἢ νὰ τὴν πάρῃ τὸ μικρὸ καὶ νὰ φύγῃ... Οὕτω δὲ ἐδικαίετο δι' ὅσα ἐξ αἰτίας τῆς ὑπέφερε!

Ἐν ᾧ δ' ἔτρεχε, προσέκρουσε πρὸς τινα ἄνθρωπον ἐκάλυψε ζωορῶς· ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὸς οὐδὲν ἀποκρινόμενος ἐξηκολούθει τὸν δρόμον του:

— Ἐ! σὺ εἶσαι, Μονζάρτ, τῷ εἶπεν ὁ πρῶτος, ποῦ τρέχεις; Ὁ Καναδάς ἀποκρίσας μετὰ δύο ὥρας, τὸ εἰξέυρεις;

— Ναί, ἀπεκρίθη ὁ Σίμος, ἀλλὰ πρέπει νὰ πάγω εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου.

— Ἐλα, μὴ κάνης κουταμάρας! ὁ σταθμὸς εἶνε τώρα κλειστός. Ἔχεις υπογράψῃ τὸ συμβόλαιον καὶ ἔλαβες καὶ προκαταβολὴν δὲν πιστεύω νὰ θέλῃς νὰ λείψῃς ἀπὸ τὸν λόγον σου.

— Ὁχι, κύριε, εἶπεν ὁ Σίμος, αἰφνης παυόμενος. Ἐδῶκα τὸν λόγον μου, τὸ ἔξω! ἀλλ' εἶνε ἀνάγκη νὰ πάγω εἰς τὸν σταθμὸν.

Καὶ διὰ βιαίας κινήσεως ἀποσπασθεὶς τῆς χειρὸς τοῦ πράκτορος, ὅστις τὸν ἐκράτει ἀπὸ τοῦ κομβίου τοῦ ἐνδύματος, ἐξηκολούθησε τὸν πρῶτον σταθμὸν δρόμον του.

Ὡς παράφρων περιέδραμε διερευνῶν πᾶσας τὰς σκοτεινὰς γωνίας καὶ ἀνερωτῶν τὰ ὀλίγους διαβάτας, περιήλθε τὰ μικρὰ ξενοδοχία λέγων τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς γυναικὸς καὶ τῆς κόρης του, ἀποδιωκόμενος καὶ χλευαζόμενος ὑπὸ τῶν ναυτῶν, οὓς ἠνώγει διὰ τῶν ἐρωτησέων ἐντὸς τῶν χαμηλῶν καὶ μεστῶν καπνοῦ μαγειρείων. Συριγμός παρατεταμένος δις ἐπαναληφθεὶς διήλθε τὸν ἀέρα καὶ τὸ σκότος τῆς νυκτός, καὶ

κωδωνισμὸς ἰσόχρονος ἀντήχησεν ἐπὶ πολλὴν ὥραν.

— Ὁ Καναδάς, εἶπε καθ' αὐτόν· ὅτι ἔχω εἰς τοῦτον τὸν κόσμον εἰς εἰς τὸ πλοῖον, ἔδωκα τὸν λόγον μου, πρέπει νὰ ἀναχωρήσω! ἀλλ' ὅμως θὰ ἐπιστρέψω, ὦ! θὰ ἐπιστρέψω διὰ νὰ ἐδικαίω!

Καὶ ἔδραμε κύπτων τὴν κεφαλὴν ὡς ταῦρος ἐμμανῆς, διέσχισεν ἐκ δευτέρου τὸ πλῆθος, ὅπερ ἴστατο θεώμενον τὸ παμμέγιστον ἐκεῖνο πλοῖον, διήλθε τὴν σανίδα καθ' ἣν στιγμὴν ὁ πλοίαρχος ἔδιδε παραγγελίαν νὰ τὴν ἀνασύρῃσι, καὶ ὅπισθεν τοῦ ἤκουσε τὴν φωνὴν τοῦ πράκτορος κραυγάζοντος πρὸς αὐτόν:

— Τὸν διαβολὸν ἄνθρωπον! κ' ἐγὼ ἐνόμιζα ὅτι ἔφυγες. Ἀς εἶνε λοιπόν, καλὸν σου κατεῦδον!

Τὸ ὑπερκοιμώμενον πλοῖον ἐστρέφετο βραδείως, καὶ ἡ περιδινουμένη ἔλξε αὐτοῦ ἀπέστελλε πρὸς τὴν προκομαίαν πλατεῖαν ταινίαν πυκνοῦ ἀφροῦ. Μετ' ὀλίγον βρυμουλκούμενον διέπλευσε τὸ στόμιον τοῦ λιμένος, οἱ φάροι κατέκλυσαν αὐτὸ διὰ τοῦ ἡλεκτρικοῦ φωτός αὐτῶν, ἐν ᾧ πρὸς ἀνατολὰς λάμψις τις ζωηροτέρα ὑπεδείκνυε τὴν ἀπέχουσαν ἐπὶ ἡῶ. Ἐπειτα τὸ πλοῖον κατηυθύνθη πρὸς δυσμάς, καὶ δὲ ἐπαφάνῃ ἡ ἡμέρα, ἡ ἔρηρ ἐφαίνετο ἤδη ὡς γραμμὴ τις δυσδιάκριτος ὑπεράνω τῶν κυμάτων.

Καὶ ὁ μὲν Σίμος Μονζάρτ κεκλεισμένος ἐν τῇ θαλαμίσκῳ του ἐθήρηναι τὴν οἰχομένην αὐτοῦ εὐδαιμονίαν.

ΣΤ'

Ἡ δὲ Μαρκέλλα ἐξεγερθεῖσα τοῦ ὕπνου ἐν τῇ ἀγνώστῳ κλίνῃ ἐν ᾗ ἐφιλοξενήθη, παρατήρησε τὴν ὁροφὴν τοῦ δωματίου καὶ ἐγέλασε τὸν θαυμάσιον ἐκεῖνον γέλωτα τῶν παιδίων, ἅτινα ἀντὶ νὰ ἐπικρινώσιν, ὡς ἡμεῖς πικρῶς, πᾶν ὅτι ἀγνοοῦσιν, ἀρκοῦνται ἐκλαμβάνοντα αὐτὸ νοστιμώτατον καὶ ἀπὸ καρδίας ἀνακαγχάζουσιν.

Ἡ κυρία Φαβρὸς, ἥτις εἰσῆρχετο συνεχῶς εἰς τὸ δωματίον ἐνεκα ἐργασίας, ἀκούσασα τὸν ἀσυνήθη ἐκεῖνον θόρυβον καὶ ἀκολουθοῦσα τὴν διεύθυνσιν τοῦ βλεμματός τοῦ παιδίου, παρατήρησεν ὅτι αἰτία τῆς τοσαύτης εὐφροσύνης αὐτοῦ ἦτο σαυρὰ τις διάσεσάγμένη, ἣν εἶχε κρεμάσῃ ἀπὸ τῆς στέγης διὰ τὸν φόβον τῶν ποντικῶν. Τὸ ἀξιοπερίεργον πρᾶγμα ἐκεῖνο, κτήμα τοῦ γεροντίου παρ' οὗ εἶχεν ἀγοράσῃ τὸ κατάστημα, ἠνώγει πολὺ τὴν ἐντιμὸν ἔμπορον μετακομιζόμενον δὲ ἀπὸ τόπου εἰς τόπον ὑφίστατο διαφόρους βλάβας καὶ αἱ φολίδες του κατέπιπτον. Ἐπειδὴ δὲ τὰ κοράσιά της ὑπερβολικῶς ἀγαπῶντα τὸ αὐτὸ σιλιγούδακι παρεγέμισαν ἡμέραν τινὰ τὸ στόμα του διὰ πολτοῦ, διότι ἐπείνα δὴθεν, τὸ ζῶον ἐκρεμάσθη χάριν ἀσφαλείας διὰ δύο θωμίγων ἀπὸ τῆς ὀροφῆς τοῦ χαμηλοῦ πατώματος, ὅπου ἡ λαοὶ ἀναβαλόνσα ἐπὶ καθίσματος ἠδύνατο ἤδη νὰ το

ψαύῃ διὰ τοῦ ἄκρου τοῦ δακτύλου· τὸ ἕτερον παιδίον ἐκοιμάτο φεῦ! ἐν τῇ νεκροταφείᾳ.

Ἡ Μαρκέλλα ἐξηπλωμένη ὑπὲρ τὰ ἐγέλα πρὸς τὴν σαῦραν, ἥς οἱ πόδες διεστῶτες, ὡς ἐάν ἐμελίσεν νὰ κολυμβήσῃ, εἶχόν τι τὸ κομικόν· ἀλλ' ἡ χαρὰ της μετετράπη εἰς φόβον, ὅτε εἶδεν αἰφνης τὸ πρόσωπον τῆς κ. Φαβρὸς προκύπτον ἐπάνωθεν τῆς.

— Μαμά μου! ἀνεφώνησε καὶ ὑπεχώρησε πρὸς τὰ προσκεφάλαια νὰ κρυφθῇ, μικροῦ δεῖν πληγώσασα τὴν κεφαλὴν της ἐπὶ τοῦ ξύλου τῆς μικρᾶς κλίνης.

Οἱ οὐδέποτε ἀκούσαντες τὸν ὀδυρμὸν τοῦτον τοῦ ἀπολεσθέντος παιδίου, ὅπερ ἐν μόνον ὄνομα γινώσκει, ἔνα μόνον ἔχει διαλογισμόν, καὶ ἀδιαλείπτως ἀποτελεῖ πρὸς τὸν ἀνίλεον οὐρανὸν τὸ ὄνομα ἐν ᾧ ἐνσαρκοῦται ὁ διαλογισμὸς του, αὐτοὶ δὲν γινώσκουσιν ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς εὐσπλαγχνίας. Οὐδὲν σπαρακτικώτερον, οὐδὲν προκαλοῦν τὴν ἀγανάκτησιν μᾶλλον τῆς προσκλήσεως ταύτης τοῦ ἀθώου πλάσματος, τοῦ στερηθέντος αἰφνης ἐκείνων ἐν οἷς συνοφίζεται ὅλη αὐτοῦ ἡ ὑπαρξὶς καὶ ἡ ζωὴ.

Τὴν κραυγὴν ταύτην ἀκούσασα ἡ ἀγαθὴ γυνὴ ἠσθάνθη τὰ σπλάγχνα της σπαρασσόμενα.

— Ἀχ! εἶπε καθ' αὐτήν, προτιμῶ νὰ ἔξω ὅτι ἡ μικρὴ μου κοίτεται ἐκεῖ ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα, παρὰ νὰ συλλογίζωμαι ὅτι εἰμώπορῶ νὰ χαθῇ καθὼς τοῦτο ἔδω, καὶ χειρότερα ἀπ' ὁρμᾶν νὰ ἀπομείνῃ εἰς τοὺς πέντε δρόμους εἰς τὸ ἔλεος τοῦ τυχόντος.

— Ἡ μαμά σου θὰ ἔλθῃ, μάτια μου, εἶπε μετὰ φωνῆς γλυκείας. Ἐἶπεν δὲ στέκεισαι φρόνιμα ὅταν σ' ἐνδύνουν, καὶ θὰ ἔλθῃ νὰ σε πάρῃ.

— Ἀρ' ὁ μπαμπᾶς; ἠρώτησεν ἡ Μαρκέλλα μετὰ τινος ὑπόφλας.

— Καὶ ὁ μπαμπᾶς, βέβαια. Πῶς εἶνε ὁ μπαμπᾶς σου;

— Δὲν τον ἔβρεις; ἠρώτησεν ἐκθαμβοῦν τὸ κοράσιον.

— Ποῦ νὰ τον ἔβρω, ἀφ' οὗ ἔφυγε γῆρας!

Ἡ Μαρκέλλα ἔμεινε σὺννοος. Δὲν ἐνόησε καὶ προσεπάθει νὰ νοήσῃ, καὶ ἡ προσπάθειά της αὕτη κατεφαίνετο ἐπὶ τοῦ προσώπου της διὰ τῆς συστολῆς τῶν ὀφρύων.

— Καὶ ποῦ ἐκαθώσαστε; ἠρώτησεν ἡ κυρὰ Φαβρὸς ἐπιχειροῦσα νὰ ἐνδύσῃ τὸ παιδίον.

— Ἐκεῖ πέρα, μακριὰ ἀπεκρίθη μετὰ χαριεστάτης κινήσεως τῆς μικρᾶς χειρὸς τῆς, ἣν περιστρέψε δις ἐν τῇ κενῇ, ἵνα παραστήσῃ τὸ μακρὸν. Ὅλ' ἡμέρα μετὰ τὸ σιδηροδρόμον καὶ ἔπειτα εἶνε ἐκεῖ.

Ἡ κυρὰ Φαβρὸς οὐδεμίαν διασάφησιν ἐλπίζουσα νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ ἀθώου ἐκείνου πλάσματος, ἀπεφάσισε νὰ ἀναμείνῃ, καὶ περιωρίσθη εἰς τὰ νὰ διδῇ ἀφορμὴν εἰς τὴν μικρὰν νὰ πολυλογῇ, ὅπερ δὲν ἦτο καὶ δύσκολον.

Χαριέστατα φελλίσματα παιδικά, μεστά έρω-
τήσεων άφελών, και υπαινιγμών εις άναμνήσεις
προσφάτους, διακοπτόμενα υπό καγχασμών θο-
ρυβωδών, αντιλογιών άθώων, και υπό της έρω-
τήσεως:

— Άμ' ή μαμά; Άες νά έρθη τώρα;

— Ωμίλει πρὸς τήν κυρίαν Φαβρού ένικῶς και
μετά μεγάλης οικειότητος, άγνοῦσα τὰς κοινωνι-
κὰς συνθήκας, τὰ πρὸς τήν ευεργέτην της
καθίκαντα, τὰ πάντα τέλος! Ἀμάθεια ήτις καθί-
στα τήν μικράν τοσούτον συμπαθητικὴν εἰς τοὺς
γινώσκοντας ὅτι ήτο έρμος ἐπὶ της γῆς!

— Εἶχον ἤδη ένδύση τήν Μαρκέλλαν, ὅτε ή πλύν-
τρια προέβαλε εἰς τήν ημιάνοικτον θύραν τήν κε-
φαλὴν της.

— Καί ποῦ εἶνε ή μικρή; ἄχ! Θεέ μου! Καί
τῇ Λουίζα ποῦ τὴν έκρυψες;

— Φυλάγει τὸ κατάστημα, κυρά Ζαλίνη. Πρέ-
πει δὲ νά κυττάξωμε και τὰ συμφέροντά μας.

— "Βλαψε πολύ; εἶπεν ή εξαίρετος γυνή,
ταπεινοῦσα τήν φωνήν και προσερχομένη ἐγγύ-
τερον.

— Ἀπό χθὲς βράδυ οὔτε ένα δάκρυ. Τὴν γυ-
ρεύει ὅτε τὴν ὤρει, βλέπεις, ἀλλ' ὅμως εἶνε
ἡσύχη.

— Τὸ ἀγγελουδί μου! εἶπε στενάζουσα ή
κυρά Ζαλίνη: και φαίνεται ὅτι εἶνε κυβαρημένη.
Εἶνε παιδάκι, χυδαμένο, δὲ θέλει ρώτημα!

— Τὸ πιστεύω, και πολύ! Ἀπὸ τὰ ρουχαλά-
κια του φαίνεται, κύτταξε, τί κομψό που εἶνε, τί
καθαρό, καλοσυγυρισμένο, και τὰ μαλλιάκια του
σὰν τὸ μετάξι και κατσαρά... ἦταν μογαχοκόρη
τὸ κοριτσάκι τοῦτο, τί πα θέλεις!

— "Βγεις ἀδελφέ; ήρώτησεν ή πλύντρια
γαργαλίζουσα εἰς τὸν λαϊμόν τήν μικράν, ήτις
έκλινε τήν κεφαλὴν πρὸς τὸν ἀλαβάστρινον ὅμον
της ἀνακαγχάζουσα.

— Ἀδελφέ; "Οχι. Εἶχα ένα γατάκι τόσο δά,
ἔσπρα ἔσπρα.

— Καί σ' ἀγαποῦσεν ὁ μπαμπᾶς σου;

— Ὁ μπαμπᾶς! "Ω! και τὸν ἀγαπῶ τὸν μπα-
μπᾶ πολύ. Καί τῇ μαμά, λές νά έρθη τώρα;

— Αἱ δύο γυναῖκες προσέβλεψαν ὀλιθερώς πρὸς
ἀλλήλας.

— Πρέπει νά πᾶ νά ἰδῶ μιὰ στιγμή τὸν
ὑπαστυνόμον, εἶπεν ή κυρά Φαβρού, ἀφ' οὗ ένέδυσε
τήν Μαρκέλλαν. Στέκεσαι νά προσέχης τῇ μικρῇ
και τὸ κατάστημα; Ἡ Λουίζα εἶνε ὥρα νά πᾶ
σχολεῖο.

— Μετὰ χάρες, πηγαινε, ἀπεκρίθη ή ἀξιόλο-
γος γυνή.

2

Κατέβησαν εἰς τὸ στενὸν κατάστημα διὰ μι-
κρὰς τινος κλίμακος ἐλικοειδοῦς κεκρυμμένης
ὀπισθεν σκευολήκης.

Ἡ Λουίζα ἐκάθητο ἐν τῇ γραφείῳ ἐπὶ προσ-
κεφαλίου καταπετισμένου υπό της χρήσεως,
μεταξὺ τολύπης μαλλίου του πλεξίματος, ἐφ' ἧς
ἦσαν ἐμπετηγμέναι βελόναι χαλύβδιναι, και
χοινοῦ γάτου ὑπνηλοῦ ἐπαναλαμβάνοντος τὸ
μονότονόν του ρονρόν. Ἦτο δὲ ή ἀτμόσφαιρα κε-
κορεσμένη υπό της ὁσμῆς τῶν ξηρῶν φυτῶν τῶν
κρεμασμένων ἐν εἵδει στεφάνων ἀπὸ της ὁροφῆς,
και ὑπεράνω της θύρας.

— Νά μιὰ γάτα! ἀνεφώνησεν ή Μαρκέλλα ἐκ-
φεύγουσα τῶν χειρῶν της προστατίδος της και
σπεύδουσα πρὸς τὸ φιλήσυχον ζῶον.

Παρουθὺς ἐβύθισε τήν μικράν της χεῖρα ἐν τῇ
πυκνῇ μηλωτῇ. Ἐπὶ τῇ ἀπρόσπτῳ δὲ ταύτῃ
ἐκαψῇ ὁ γάτος ἐταπεινώσε τὰ ὦτα· ἀλλ' ἐπειδὴ
ὅμως οἱ μικροὶ δάκτυλοι ὠπείας μόνον τῇ ἐπι-
δαψίλειον και οὐδὲν πλεον, ἐκλείσεν ἡδονικῶς
τοὺς κυτρίνους ὀφθαλμούς του, ὧν ή κόρη ήτο ἤδη
ἀπλῇ τις γραμμὴ ὁράτος, συνέπλεξε τοὺς προ-
σθίους πόδας του ὡς αἱ κυρίαι κρατοῦσι τὸ θαλ-
ψιχείριον, και ἐξηκολούθησε τὸν εὐφρότυνον ὕμνον
ἐν αὐτὸς ὀψαλλε πρὸς ἑαυτόν.

Ἡ Λουίζα ἐπήδησεν εἰς τὸν λαϊμόν της μικρῆς
προστατευομένης αὐτῆς, ήτις ἀνταπέδωκε τὴν
ὠπείας ἔχουσα τὸν νοῦν της ἀλλοῦ. Τοσούτε
τῇ ἐφαίνοντο παράξενα τὰ περὶ αὐτὴν, ὥστε ὅτι
ἡδύνατο νά συνελθῇ. Διὰ τῶν λεπτοφυῶν αὐτῇ
χειρῶν ἔστυρεν ἐλαφρὰ τὰς λαβὰς τῶν μεγάλων
συρταρίων ἐν οἷς τίθενται τὰ ἀπλὰ φάρμακα, ἀγὰ
νά ἰδῇ, ἔπειτα ἐστῆθη παρατηροῦσα ἐναγωνίως
τὰ δοχεῖα της καφουράς και της στυπτηρίας. Τὰ
μεγάλᾳ δοχεῖα τὰ περιέχοντα παχύμυρα μετὰ τῶν
υαλίνων και ὑπὸ χαλκίνης στεφάνης περιζωσμέ-
νων πωμάτων, τῇ ἐνεποίησαν ποιάν τινα ἐκπλήξιν,
και τέλος ἐκρότησε περιχαρῆς τὰς χεῖρας ἰδοῦσα
θηλαστήριον μετὰ τοῦ ἐξ ἐλαστικοῦ κόμματος σω-
ληνός του, ὅπερ ἀνεμίμησεν αὐτὴν τὸν ἐγγὺς
ἔτι ὄντα χρόνον, καθ' ὃν τὸ πρᾶγμα τοῦτο ήτο ἡ
συντροφὸς της ὅσᾳκις ἐξήρχετο εἰς περίκατον ἐν
τῇ μικρῇ ἀμαξίῳ της.

— "Βλα, Λουίζα, νά πᾶς σχολεῖο, και δια-
γυρίσης τρεῖς, εἶπεν ή κυρία Φαβρού, ζηλοτυφῶ-
σά πως ἔνεκα της προσοχῆς ἣν εἶχεν ή κόρη τῇ
πρὸς τήν Μαρκέλλαν.

Ἡ κορασις ὑπακούσασα ἡσπάσθη πρῶτον τῇ
μητέρα της, ἔπειτα τὸ ἀπολεσθὲν παιδίον, ἀπέ-
στειλεν ἐν χαίρει πρὸς τήν πλύντριαν και ἐπο-
ρεύθη εἰς τὸ σχολεῖον βήματι γοργῷ.

— Καλὸ κορίτσι! εἶπεν ή κυρία Ζαλίνη ἀπο-
λουθούσα τὸ κοράσιον διὰ τοῦ βλέμματός, καὶ
σοῦ ζῆση.

Ἡ μήτηρ ἐμειδίασεν ὑπερηφάνως, και ἄνευ ἄλ-
λης ἀποκρίσεως, ἐπορεύθη εἰς τοῦ ἀστυνόμου.

Εἶχον ἤδη κατορθώσῃ νά ἀνεύρωσι τήν στή-
σιν μεταξὺ της ἐξαφανισθείσης γυναικὸς και τῇ
νεκρᾶς. Τὸ ἐκ της "Αθρης τηλεγράφημα ὑπεδήλω-
ν ἄλλην τινὰ σχέσιν αὐτῆς μετὰ τινος ἀγνώστου

Μονφὸρτ ὀνομαζομένου, ὅστις ἐκ πάντων τῶν
τεκμηρίων καταφαίνεται ὅτι ήτο ὁ σύζυγός της.
Ἀλλ' αἱ ἐρευναι διεκόπτοντο ἔως ἐδῶ. Κατὰ τὸ
διάστημα της ἐπίοσης ἡμέρας ἔμαθον ὅτι ἀν-
θωπὸς τις ὀνομαζόμενος Μονφὸρτ ἐπεβιβάσθη
τὴν προτεραιάν ἐπὶ τοῦ Καναδά ἀπεργόμενος
εἰς Ἀμερικὴν. Αἱ πληροφορίες δ' αὐταὶ ἦσαν αἱ
μόναι ὅς ὤφειλον νά γινώσκωσιν αἱ προστάτριαι
της Μαρκέλλας.

Ἀλλ' ὁ ἀνὴρ οὗτος τίνος βαθμοῦ συγγενῆς ήτο
της γυναικὸς ήτις κατέλυσε ἐν τῇ ξενοδοχείῳ,
ἦν αὐτὸς δὲν ἐχαρὰκτῆριζεν ἄλλως πως; Διὰ τί
νά μὴ συνεχίσῃ τὰς ἐρεῦνας του; Τοῦτο δὲ και
μόνον τὸ ὅτι ἀνεχῶρει, ἐδήλου ὅτι πολὺ ὀλίγον
τῷ ἔμελε περὶ της γυναικὸς και περὶ τοῦ κορα-
σίου. Ἀλλοι τινὲς εὐφρόεστεροι, ὡς μάλλον συνη-
θισμένοι εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν χρημάτων θὰ
ἀνέλετον εἰς τινα μερίτην νά λάβῃ πληροφορίας.
Ἐπειδὴ δὲ τότε ὁ ὑπερωκεάνειος τηλεγραφικὸς κά-
λως δὲν ὑπῆρχε, θὰ ἔγραφον ἐπιστολὴν εἰς Νέαν
Ἰόρκην μετὰ της σημειώσεως: μενέτω ἐν τῷ τα-
χυδρομείῳ διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν
ήτο ἔργον τοῦ ἀστυνόμου, ὅστις ἀπαποιθῆν μὲν
νά ἀναλάβῃ αὐτὸς τήν ὑπόθεσιν, συνεβούλευσε
δὲ τῇ κυρίᾳ Φαβρού νά γράψῃ αὐτῇ. Ἀλλ' αἱ
τοιαῦται ἐρευναι εἶνε δαπανηραὶ· διότι, ἐάν ὁ ἀνα-
μαζόμενος Μονφὸρτ ἐδήλου ὅτι δὲν προντίζει πε-
ρὶ τοῦ παιδίου, και ἡρνεῖτο νά ἀποτίσῃ τὴν δα-
πάνην ἣν ἤθελον καταβάλλῃ ψυχὰ ἀγαθὰ και
φιλόανθρωποι ἵνα αὐτὸς λάβῃ γνῶσιν; Ἐνεκήκοντα
τοῖς ἑκατὸν κινδυνεύουσι τὰ οὐσιωδέστατα τῶν
ζητημάτων ἔνεκα της τοιαύτης οἰκονομίας.

Μετά τινας ἡμέρας ή Μαρία ὑπ' οὐδενὸς ἀνα-
γνωρισθείσα ἐτάφη ἀθωρόθως, ἀκολουθούσης τὸ
φέρετρον της κυρίας Φαβρού και της πλυντρίας
ὕπὸ τὸν καταπληκτικὸν καύσωνα πρωίας τινὸς
τοῦ Αὐγούστου. Ἐπανεληθῶσαι δὲ οἱ καδὲς κατη-
σπάσθησαν τήν μικράν ὀρφανὴν μετὰ διπλάσιας
στοργῆς, και ή Μαρία Μονφὸρτ διεγράφη ἐκ τοῦ
προσώπου της γῆς. Ὁ στυγρὸς τοῦ πτωχοῦ, ὁ
τεθεὶς ἐπὶ τοῦ τάφου της ἐν τῇ κοινῇ λάκκῳ, οὐδὲν
ἄλλο πλὴν της χρονολογίας ἔφερεν ή τὰ ἀρχικὰ
στοιχεῖα τὰ ἐπὶ της λινοστολῆς αὐτῆς σεσημειω-
μένα: Μ. Π. Καί αὐτῇ ὡς βλέπετε εἶχεν ἀπολε-
σθῇ και μάλιστα διὰ παντός.

Ἀντίγραφον της πράξεως τοῦ θανάτου της
ἀγνώστου γυναικὸς και τὸ πρακτικὸν τοῦ γεγονό-
τος ἐπεδόθη πρὸς τήν κυρίαν Φαβρού τήν ἀναλα-
βοῦσαν τήν συντήρησιν τοῦ παιδίου. Ἐνέριψε
τὰ δύο ταῦτα ἔγγραφα ἐν μικρῷ σάκκῳ μετὰ
βοστρύχου της τεθνεώσης κοπέντος χάριν της κό-
ρης της, συνῆψε δὲ και σημειώσεως τινὰς ἀμφι-
βόλου ὀρθογραφίας περὶ τῶν καθ' ἕκαστα τοῦ
καταπληκτικῶς αὐτὴν γεγονότος, οἷον τὰ ἀκριβῆ
χαρακτηριστικά της τε μητρὸς και της κόρης,
τήν ἀκριβεστάτην περιγραφὴν τῶν ἐνδυμάτων
της, τὰ στοιχεῖα Μ. Μ. τὰ ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων

τοῦ παιδίου, μεθ' ὃ ποιήσάτα πᾶν δ' τι ἐνόμιζε
δυνατὸν, ἀπέθηκε τὸν σάκκον ἐν τῇ γωνίᾳ της
σκευολήκης της μετὰ της ἐπιγραφῆς: Μαρκέλλα
και της χρονολογίας της ἡμέρας καθ' ἣν ή μικρὰ
ὀρφανὴ εὐρέθη ἐν ταῖς ἀγκάλας της τῇ ἐπιμόνῳ
θελήσει της Λουίζης.

Μετά μῆνας ἔξ ή Μαρκέλλα, ήτις ὁσημέραι
ἐγίνετο ἐρσσιμωτέρα και ὀμιλητικωτέρα, ἐπέθηκε
τὸν δάκτυλον ἐπὶ φιλήκης περιεχούσης φάρμακόν
τι, ἐφ' ἧς ἦσαν γεγραμμένα τὰ δύο Μ. Μ. τοῦ ὀνό-
ματός της και εἶπε:

— Μαρκέλλα Μονφὸρτ, τὸ ὄνομά μου.

— Τὸ ξέρεις καλά; ήρώτησε ζωηρῶς ή κυρία
Φαβρού.

— Ἀμ' πῶς; και ή μαμά εἶνε ΜΜ: Μαρία
Μονφὸρτ. Ἦδὲ θὰ ἔλθῃ ή μαμά;

— Τοῦ χρόνου, ἀπεκρίθη ή φάρμακέμπορος,
ήτις διὰ της μακρᾶς ταύτης ὑπόσχέσεως κατωρ-
θωσε νά πείσῃ τὴν μικράν νά ὑπομείνῃ. Ὁ πα-
τέρας σου ὀνομάζετο Μονφὸρτ;

Τὸ κοράσιον ἀπέμεινεν ἀμηχανοῦν.

— Δὲν εἰζέρω, εἶπεν ή μαμά τὸν ἔλεγε Σίμο.

Αἱ ἀναμνήσεις αὐταὶ εἶχον ἀνέλθῃ αἰφνης εἰς
τήν μνήμην της. Τὰς ἐπανελάμβανε δὲ πλεονά-
κις, και καθ' ὅσον ἐμάνθανε νά σκέπτεται ὅσον
και νά ἐνθυμῆται, διηγῆθη διακόρους περιστάσεις,
ὧν ἔχνη εἶχον ἀπομείνῃ ἐν τῇ παιδικῇ αὐτῆς
πνευματῇ ή δὲ κυρία Φαβρού συνέλεγεν αὐτάς
εὐλαβῶς και κατὰ μικρὸν τὰς ἀπεταμίευσεν ἐν τῇ
μικρῇ σάκκῳ, ὅστις ήτο τὸ ληξιαρχικὸν βιβλίον
της ἀτυχοῦς μικρᾶς ἀπολεσθείσης κόρης.

— Μικρὰ πράγματα εἰν' αὐτά, εἶπε πρὸς τήν
κυρίαν Ζαλίνην, ἀλλὰ τίς οἶδε, ἴσως καμμιὰ
φορὰ θὰ τὴν βοηθήσουν νά εὕρῃ τὸν πατέρα της.

(Ἀκολουθεῖ).

Η ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Δ

ΤΟ ΑΜΑΛΙΕΙΟΝ ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟΝ

[Συνέχεια: ὅδε προηγ. φύλλον]

Ἡ ἐσωτερικὴ ὑπηρεσία τοῦ καταστήματος τε-
λεῖται κατὰ κανόνας ἀναλλοιώτους και ἀκριβέ-
στατα τηρουμένους.

Τὴν ὅγ᾽ πρῶτήν ὥραν κρούει τὸ ἐγερτήριο·
τὰ πρεσβύτερα τῶν κορασιῶν ἐγείρονται πρῶτα,
ἀκολουθοῦσι δὲ μετὰ ἡμίσειαν ὥραν τὰ νεώτερα.
Ἐγερθέντα τὰ κοράσια κατευθύνονται εἰς τοὺς
νικτήρας, πλύνονται ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν βοηθοῦ,
μεθ' ὃ τακτοποιοῦσι τὰς κλῖνας των· αἱ πρεσβύ-
τεραι καθοδηγοῦσι τὰς μικροτέρας ἐν τῇ οἰκιακῇ
ταύτῃ ἐργασίᾳ, οὐ μὴν ἀλλὰ και πάσῃ ἄλλῃ
συναφεί. Τὴν 7 1/2 ὥραν τὸ πᾶν εἶνε ἤδη ἐτοι-
μον τὰ κοράσια κατέρχονται τότε εἰς τὸ προσευ-

χητήριον ἔνθα τελείται ἡ κοινὴ καὶ πρώτη προσευχὴ, ἐπικαλούμενης τῆς ἀρωγῆς τοῦ Ὑψίστου πῶς εὐδοῶσιν τὰ ἔργα τῆς ἀρχομένης ἡμέρας. Ἀκολουθεῖ ἡ λήψις τοῦ καφέ εἰς τὴν προστίθεται καὶ γάλα, ἐξαιρέτως διὰ τὰ εὐπαιθέστερα τῶν κορασίων· τὴν 8ην ὥραν αἱ αἰθουσαὶ τῶν παραδόσεων πληροῦνται. Ἀρχοῦνται πρῶτον τὰ γραμματικὰ μαθήματα διαρκούντα δὲ ἐπὶ δώρον, υποχωροῦσι πρὸ τῶν ἐργονομῶν ἀρχομένων περὶ ὥραν 10ην. Τὴν μεσημβρίαν παρὰ τέταρτον ὁ δὲ κώδων σημαίνει ἀπόλυσιν· τὰ κοράσια εὐπρεπίζονται μικρὸν, μετ' ὃ τὴν μεσημβρίαν κάθονται εἰς τὸ γεῦμα. Ἐπακολουθεῖ δώρον ἀνάπαυσις διαδοχικὴν ὑπὸ τριώρου συνεχούς ἐργασίας ἀφιερουμένης εἰς τὰ ἐργόχειρα· τὸ δεῖπνον παρατίθεται τὴν 6. Μ.Μ. μετ' ὃ ἀκολουθεῖ μικρὰ τις ἀνάπαυσις. Παρελθούσης τῆς τεταγμένης διὰ τὴν ἀνεσιν ὥρας, τὰ κοράσια ἀπέρχονται ὅπως προσευχῇ ἐν κοινῇ καὶ εὐχαριστήσασιν τῇ Θεῷ διὰ τὴν συντέλεσιν τῶν ἔργων τῆς ἡμέρας· τὴν προσευχὴν διαδέχεται ἡ μελέτη τῶν μαθημάτων τῆς ἐπαύριον. Περὶ ὥραν 8ην τὰ μικρότερα τῶν κορασίων ἀποσύρονται εἰς τοὺς κοιτῶνας ἐνῷ τὰ μέσης ἡλικίας παραμένουσιν ἔχρι τῆς 9ης, ἔχρι τῆς 10ης δὲ τὰ πρεσβύτερα, ἐφ' ὅσον αἱ ὥραι αὐταὶ δύνανται νὰ χρησιμοποιηθῶσι πρὸς ἐργασίαν. Πέρα τῆς 10ης τὸ πᾶν ἡρεμεῖ.

Ὁ κύκλος τῶν μαθημάτων, τῶν ἐργονομῶν, καὶ ἐν γένει τῶν ἐν τῇ καταστάσει διδασμάτων διεγέρθη ἐπὶ τῇ ὀριστημένῃ σκοπῇ τοῦ ἀναδείξαι τὴν ὀφθαλμὴν καὶ πτωχὴν κόρην οἰκονόμου ἀρίστην, φιλόπονον, διευθύντριαν οἰκογενείας εἰδυῖαν τὰς ἐσωτερικὰς ἀνάγκας τοῦ οἴκου καὶ ἱκανὴν νὰ τὰς θεραπεύῃ. Τοιαῦται ἀρχαὶ ἐκράτησαν ἐν τῇ καθορισμῇ τῆς ὅλης διδασκαλίας καὶ τῆς ἄλλης διὰ τῶν χειρῶν ἐργασίας. Σημειῶν τὰς ἐντυπώσεις μου ἐκ τῆς ἐπισκέψεως τοῦ ὀφθαλμοτροφείου Χατζῆ Κώστα παρετήρουν, προκειμένου περὶ γραμματικῆς διδασκαλίας, ὅτι τὸ κατὰστημα παρασκευάζει ἐργάτας καὶ οὐχὶ ἐπιστήμονας· κατ' ἀναλογίαν ταῦτό λεκτέον καὶ ἔδῃ. Ἐν τῇ Ἀμαλίσσει ὑπάρχουσι τέσσαρες διακεκριμέναι τάξεις μαθημάτων· ἡ τοῦ νηπιαγωγείου, ἡ τοῦ πρώτου προκαταρκτικοῦ τμήματος, ἡ τοῦ δευτέρου προκαταρκτικοῦ, καὶ τελευταία ἡ τῶν στοιχειωδῶν Ἑλληνικῶν καὶ γενικῶν μαθημάτων. Τὰ κοράσια διδάσκονται ἐν αὐταῖς τὴν ἀπαιστον ἀνάγνωσιν καὶ γραφὴν, τὰ ἀναγκαϊότερα τῆς πρακτικῆς ἀριθμητικῆς, συνοπτικὴν γεωγραφίαν καὶ ἱστορίαν. Κατὰχρησιν καὶ ἱερὰν ἱστορίαν, ἅμα δὲ καὶ τὸν τρόπον τοῦ τηρεῖν κανονικῶς καὶ εὐχερῶς τὰ καθημερινὰ βιβλία τῶν δαπανῶν τῆς οἰκογενείας· τῆς πατρὸς γλώσσης ἡ διδασκαλία χωρεῖ καὶ μικρὸν πέραν τῆς διδασκαλίας εἰς τὴν πρώτην τοῦ Ἑλληνικοῦ καλίστωσα τὴν μαθητρίαν ἱκανὴν νὰ κατανοῇ ἄριστα τὴν γράφην δὲ ἐπαρκῶς καὶ ἄνευ ἀνορθογραφῶν, ἡ τοῦλάχιστον ἀσυγχωρή-

των, τὴν γλῶσσαν. Τὰ κοράσια ἐλαύνει ἀξίειαν ἀπὸ τὸν φιλομαθείας διὰ τῆς ἀναγνώσεως ὀλιγίστων ἐκλεκτῶν καὶ καταλλήλων βιβλίων, προσίτων ἀνωτέρᾳ ἀδείᾳ, ἀντλούσι ποιικίλιας στοιχειώδεις γνώσεις φυσικῆς, χημείας, βοτανικῆς, ὀρυκτολογίας, ἀστρονομίας. Βεβαίως τὰ κοράσια τοῦ Ἀμαλίσσιου γραμματικῶς καὶ ἐγκυκλοπαίδειῶς εἰσὶ κάλλιον κατηρτισμένα πολλῶν ἄλλων διδασκομένων εἰς δημόσια σχολεῖα ἐν τάξει ἀντιστοιχοῦσι, ὑπερτεροῦσι δὲ ἀσυγκρίτως κατὰ τὰς γνώσεις τῶν ἐφήθων τοῦ ὀφθαλμοτροφείου Χατζῆ Κώστα. Τοῦτο κεῖται μᾶλλον εἰς τὸ ἐξυνώστερον καὶ φιλομαθέστερον τῆς γυναικὸς ἢ εἰς τὸν τρόπον τῆς διδασκαλίας καὶ τὸν ζήλον τοῦ διδασκάλου.

Ἡ σωματικὴ τροφὴ δὲν ὑστερεῖ παντελῶς τῆς πνευματικῆς διὰ τὸ ὕγιες αὐτῆς καὶ τὸ ἄφθονον. Τὰ κοράσια τρώγουσι δις τῆς ἡμέρας, ἐξαιρέσει τοῦ πρωῒνου καφέ· τὸ κρέας εἶνε ἡ πρωτίστη καὶ ἀναπόφευκτος τροφή, παρατιθέμενον τακτικῶς ἐκάστην μεσημβρίαν ἐν ἐνὶ ἐπαρκεστῇ τῇ καὶ ἐπιμελετημένῃ εἰσέματι. Αἱ ὑπὸ τῆς Ἑκκλησίας διατεταγμέναι νηστεῖαι φυλάσσονται ἀκριβέστατα, τῆς ἐξαιρέσεως ἐπιτρεπομένης καὶ ἐπιβαλλομένης ἐν περιπτώσει ἀσθενείας, ἀναρρώσεως, ἢ ἄλλης ἀδυναμίας. Καρπῶν χρῆσις γίνεται μετρία, ὁ δὲ οἶνος, τῶν νήσων συνήθως καὶ ἄρρητινός, οὐδέποτε ἐλλείπει ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κορασίων. Ἐκτός τοῦ κρέατος καὶ τοῦ ἄρτου ἔ' ἄλλα εἶδη τῆς καθημερινῆς ἀναλώσεως προμηθεύονται κατὰ μεγάλας ποσότητας, πολλὰς δὲ καὶ ἀπὸ Ἑβραϊκῶν κέντρων ἀπ' εὐθείας. Ἐν ταῖς ἀποθήκαις τοῦ καταστήματος εὐρεται πάντοτε ἐπαρκεστὰ ποσότης ὀρυζῆς, καφέ, σακχάρους, βουτύρου, ἐλαίου καὶ λαϊτῶν. Νέα κῆρυξ ἐκ τῶν ἀνατραφετῶν ἐντὸς τοῦ ἀσύλου καὶ ἐκ πληρουσίων ἡδὴ τεταγμένων ἐν τῇ καταστάσει ὑπηρεσίαν κρατεῖ τῆς κλειδῆς τῆς ἀποθήκης καὶ τὰ βιβλία τῆς εἰσαγωγῆς καὶ δαπάνης τῶν εἰδῶν Ἑβραϊκῶν τὴν ἀποθήκην καὶ ἐθαύμασα τὴν κρατοῦσαν ἀπανταχοῦ τάξιν καὶ καθαριότητα. Παραπλεῦρος ἀπλοῦται ἡ ἱματιολογία περιλαμβνόμενας ὑπὸ ἀριθμοῦς εἰς κανονικὰ χωρίσματα ἐντὶ συλλινῶν σκελετῶν. Ἐκάστη κόρη κέντηται ἐπαρκεστῇ λινოსτολῇ ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπιτήρησιν ἰδίας ἱματιοφύλακος ἀνατραφεύσης· ἐπίσης ἐν τῇ καταστάσει καὶ ὑπηρετοῦσης ἐντὸς αὐτοῦ. Ἡ πληρεστὴ τάξις δύναται νὰ προσταθῇ δικαίως ὑπόδειγμα μιμήσεως καὶ διὰ τὸν εὐτακτικὸν ὀργανισμὸν οἴκου.

Τὸ ζήτημα τῆς ὑγιεινῆς καὶ πᾶν τὸ πρὸς αὐτὴν συναφές ἐπιμελῶς καὶ πεφωτισμένως μελετηθὲν κατὰ τὰς ἐσχάτας αὐτοῦ λεπτομερεῖας ἐλύθη ἐν τῇ Ἀμαλίσει κατὰ τρόπον ἀσφαλέστατον καὶ μεμαρτυρημένως ἐπιτυχῇ. Ἀς μὴ ἐπιτραπῇ νὰ λεπτολογῇσω μικρὸν ἐπὶ τούτων

Τὸ ζήτημα τῆς ὑγιεινῆς ἀπασχόλησεν ἀνέκαθεν κυβερνήσεις καὶ σωματεῖα, πόσον δὲ ὑπῆρξε δικαία ἡ μέριμνα αὐτῇ δὲν εἶνε ἴσως ἀνάγκη νὰ σημειωθῇ. Ἐν ὁ κλινικὸς ἐπιδαφιδεύη εἰς τὸν ἄνθρωπον πολυτίμους ὑπηρεσίας, ἀποδίδων εἰς τὸν ἀσθενῆ τὴν ἀπολεσθεῖσαν ὑγίαν του, ὁ ὑγιεινολόγος δὲν εὐεργετῇ ὀλιγώτερον τὴν ἀνθρωπότητα ἐνδεικνύων προκαταβολικῶς τὰ νοσογενεῖς ἐστίας καὶ διδάσκων τ' ἀσφαλῆ μέτρα πρὸς ἀποτροπὴν τῶν ἀποτελεσμάτων. Τὸ Ἀμαλίσσιον εἶνε τὸ μόνον εὐεργετικὸν ἴδρυμα ἐν Ἑλλάδι, ἐν ᾧ ἡ ἐπιστήμη τῆς ὑγιεινῆς ἔτυχε πρακτικῆς ἐφαρμογῆς οὕτω ἐντελούς καὶ ἀκριβεστάτης, ὥστε οὐ μόνον ν' ἀποδείξῃ τὰ θετικὰ ἐκ τῆς τηρήσεώς της ἀγαθὰ, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐξοβελίσῃ τὰς συνηθεστεράς ἀδιαθεσίας καὶ καχεξίας τὰς παρατηρουμένας συνήθως ἐντὸς καταστήματος πολυανθρώπου περιλαμβανόντος παιδία ἐπιβήσπῃ εἰς πάσας τῆς ἡλικίας τῶν τὰς εὐπαιθείας. Ἀποδίδω φόνον τιμῆς εἰς τὰς προσπάθειάς τῶν διοικητικῶν συμβουλίων πάντων τῶν ἐν Ἀθήναις εὐεργετικῶν καταστημάτων ἢ λύσις ὅμως τοῦ προβλήματος τῆς «ὑγιεινῆς ἐν τοῖς καταστήματι» ἢ μᾶλλον ἡ πλήρης ἐπιτυχία τῆς «ἐφηρμοσμένης ὑγιεινῆς» ἐπεφυλάσσετο εἰς τὸ συμβούλιον τοῦ Ἀμαλίσσιου καὶ τὸν πολυτίμον αὐτοῦ ἔφορον, ἡ συμπληρὸς τοῦ ὁποῦ μέρημα καὶ σπουδὴ πρὸς ὃ, τι ἀφορᾷ τὴν τύχην τῶν ὀφθαλμῶν προύκλανε τὰς σιωπηλὰς εὐλογίας τῶν δυνάμεων νὰ ἐκτιμῇσιν τὸ μέγεθος καὶ τὴν εὐγένειαν τοιαύτης ἀφοσιώσεως.

Ἀς ἐπιθεωρήσωμεν διὰ βραχείων τὴν κρατοῦσαν ἐν τῇ καταστάσει ὑγιεινῇ. Δύναται νὰ διαιρηθῇ εἰς δύο κατηγορίας· τὴν ἀφορῶσαν τοὺς ἐνοικοῦντας πρῶτον καὶ τὴν τοῦ καταστήματος γενικώτερον καὶ εἰδικώτερον εἶτα. Ἐν τῇ πρώτῃ περιέχεται ἡ ἀρίστη διαίτα τῆς ἀμυδρῆς ἐννοια ἐδόθη ἥδη ἡ δευτέρα ἄρχεται διὰ τῆς ἀπολύτου καθαριότητος· τὰ κοράσια ἀλλάσσουν δις τῆς ἐβδομάδος λινოსτολὴν, λούονται δις τῆς ἐβδομάδος τακτικῶς διὰ σάπυκος καὶ ὕδατος· θερμοκρασίας καταλλήλου πρὸς τὴν ἐποχὴν· τὰ παλαιὰ τοῦ καταστήματος μαγεῖρεα μετεσχηματίσθησαν εἰς πρόχειρον λουτρώνα, ἐϋλιναι ὑψηλὰ ἐμβύδας προφυλάσσουσιν ἀπὸ τοῦ ψύχους τῶν πλακῶν τοὺς πόδας, τὰ δὲ μεγαλειότερα τῶν κορασίων ἐπιμελοῦνται τῶν μικροτέρων ἀπομάσσοντα τὴν ὑγρασίαν καὶ διευθετοῦντα τὴν ὑγρὴν κόμην. Οὐδὲν κατὰστημα τῆς φύσεως τοῦ Ἀμαλίσσιου γνωρίζω ἐν Ἀθήναις ἐνθα τοιαύτη κατεβλήθη περὶ τὴν καθαριότητα σπουδῇ, ἐνῷ εἶνε γνωστὸν ἅπ' ἐτέρου ὅτι πλεῖστα τούτων πάσχουσι καὶ τὴν ἀσύνγνωστον τῶν προχειροτάτων λουτρῶν ἑλλειψιν. Κυρίως ὁμως εἰς τὴν ἐπικράτησιν τῶν τῆς ὑγιεινῆς ὁρισμῶν, εἰς τὰς ἡμερησίας ἀπολυμάνσεις, καὶ ἰδιαίτατα εἰς τὸν ἀδιάκοπον δι' ἀεροφόρων ἀερισμῶν τῶν κοιτῶνων ἀφίλει τὸ Ἀμαλίσσιον τὴν ἐκτακτον, τὴν μοναδικὴν βελτίωσιν τῶν ὑγι-

εινῶν ὁρων. Ἡ διαρκὴς καθαριότης ἀπέβη πρῶτιστος σκοπὸς τῆς ὑπηρεσίας καὶ αὐτὴ ἐπετεύχθη διὰ μέσων ἐπιτηδείων, περὶ τὴν ἀκριθεῖ τῶν ὀφίων ἐφαρμογὴν κατεβλήθη ἐκτακτῶς καὶ ἐνδελεχῶς προσοχῇ. Τὸ ἔδαφος τοῦ καταστήματος καθαρίζεται κατ' ἐβδομάδα· οἱ ὀχτοὶ κατακλύζονται δι' ὕδατος πλέον ἢ ἅπαξ τῆς ἡμέρας, οὐσαὶ ἀπολυμαντικαὶ οἶον φανικὴ κόνις, θεϊκὸς σίδηρος, ἄσβεστος, ἀνθρακικὴ καὶ λιθανθρακικὴ κόνις, καὶ εἰτι ἄλλο παραπλήσιον δίπτεται τακτικῶς ἐντὸς τῶν σωλήνων· οἱ τοῖχοι λευαίνονται ἅπαξ τοῦ μηνὸς κατὰ τὴν θερινὴν ἐποχὴν, ἅπαξ δὲ κατὰ διμηνίαν τὰς ἄλλας ὥρας· τὸ σύστημα τῆς τοιαύτης καθαριότητος καὶ ἀδιαλείπτου ἀπολυμάνσεως τηρεῖται ἐν ὁμαλῇ περιστάσει. Ἐν ὁμως ἐνσκήφῃ ἐπιδημία τις τότε ἐνέονται τὰ ἀπολυμαντικὰ μέτρα· τὸ ἔδαφος τοῦ νοσοκομείου καθαίρεται δι' ὕδατος περιέχοντος φανικὸν οἰνὸν, οἱ τοῖχοι χρίονται ἐπιμελῶς, ἄσβεστος δ' ἡμισθεσμένη τηρεῖται διαρκῶς εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ καταστήματος ἐτοιμῇ πρὸς χρησιμοποίησιν. Ἀλλ' ὁ ἀριστος καὶ σκοπιμώτατος τῶν νεωτερισμῶν εἶνε οἱ εἰς τοὺς κοιτῶνας ἀεραγωγοί, ἀναδευθέντες ἀληθῆ ἀλεξιτήρια κατὰ πάσης νόσου ἢ καχεξίας. Κύλινδροι ἐκ ψευδαργύρου 14ην ὑψοκατομέτρων διάμετρον ἔχοντες, ἐποποθετήθησαν ἐντὸς διανοίγεισιν εἰς τοὺς τοίχους καὶ τὰ παρὰθῦρα ὅπων· τὸ σχῆμα τοῦ ἀεροφόρου εἶνε παραπλήσιον πρὸς κεφαλαῖον Z, ἡ κατωτέρα κυκλικὴ ἄκρη τοῦ ὁποῦ εὐρεται ἐντὸς τῆς ἀτμοσφαιρας τοῦ κοιτῶνος, ἐνῷ ἡ ἀνωτέρα διατελεῖ εἰς ἄμεσον ἐπαφὴν πρὸς τὴν ὑπαίθριον· ὁ ἀήρ τοῦ κοιτῶνος θερμαινόμενος ὑψοῦται ἐξερχόμενος διὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ χάσματος, ἐνῷ ὁ καθαρός τῆς ἀτμοσφαιρας ὀρυὼν διὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ χαλαρούμενος ἐκ τῆς σχηματιζομένης ἐκ τοῦ σχήματος τοῦ ἀεροφόρου ἀμβλείας εἰσέρχεται ἡρέμα εἰς τὸν κοιτῶνα ἀντικαθιστῶν διαδοχικῶς τὰ διαφθαρέντα ὑπὸ τῆς ἀναπνοῆς ἀτμοσφαιρικὰ στρώματα. Τελεῖται οὕτω ἀδιάκοπος καὶ ἀκίνδυνος ἀερισμὸς τὸ εὐεργέτημα τοῦ ὁποῦ ἀπέβη καταφανέστατον. Ἡ ἀτμοσφαῖρα τῶν κοιτῶνων ἀνανεουμένη διαρκῶς παραμένει ἡ αὐτὴ πάντοτε, εὐκράτης, ἄσμος, καθαρά, ἐλαφρά, μετὰ ἀναλογούντα εἰς τὴν ζωὴν στοιχεῖα. Ἐκτός τῶν ἀεροφόρων ἑτέρος τρόπος ὑποδεστέρου ἀερισμοῦ εἶνε τὰ μεταξὺ τοῦ δαπέδου καὶ τῆς ὀφίας τῶν κοιτῶνων ἀριέμενα σκοπίμως κατὰ 2—3 ὑψοκατομέτρων. Ἐν συμπίεση κατὰ τοὺς χειμερινούς μῆνας τὸ ψύχος νὰ κρῖνται ὑπερβαλλόντως δριμύ, τότε φράσσεται δι' ἀκτινοειδῶν πωμάτων ἀριέμενος τοῦ δαπέδου διὰ τοῦ τεθέντος πώματος ἀπ' οὗ, ὡς ἐκ τῆς κατασκευῆς του, εἰσχωρεῖ πάλιν ἐντὸς τοῦ κοιτῶνος ὁ καθαρός ἀτμοσφαιρικός ἀήρ. Ἐτερον εὐεργέτημα πρὸς τὰ πολλὰ καὶ ἀποδεδομένον εἶνε ὅτι ἡ ἀγορὰ καὶ ἡ τοποθέτησις

εἰς τὰ παράθυρα κοινοῦ ἀεραγωγού, δυναμένου νὰ ὀνομασθῇ «ἀλεξίντονον» δὲν ὑπερβαίνει τὰς 10—12 δραχμὰς.

Κατὰ τὰς βεβαιώσεις τοῦ ἀρμοδίου προσωπικοῦ ἡ ἀτμοσφαῖρα τῶν κοιτῶνων τοῦ Ἀμαλίου μετὰ ὀκτώρων ἐν αὐτοῖς ἀνάπυσιν τριάνοντα ἢ τεσσαράκοντα προσώπων οὐδεμίαν κατὰ τὴν πρῶταν παρουσιάζει διαφορὰν τῆς ἀτμοσφαιρᾶς ἄλλων δωμάτων κοινωνούντων ἀπ' εὐθείας μετὰ τοῦ ὑπαίθρου. Τοῦτο εἶνε πλεονέκτημα ἄξιον τῆς προσοχῆς τῆς τε Κυβερνήσεως καὶ τῶν ιδιωτῶν· οἱ ἀναμνησθέντες τοῦ μαθητικοῦ βίου ὅτε ἐντὸς τῶν σχολικῶν αἰουσῶν οἱ παῖδες ἀνεπνέοντο, ἀναπνέουσι δ' εἰσέτι, ὁλεθριώτατα μιάσματα, ὅλ' ἐκτιμῆσωσιν ἀκριθέστερον τὸν εὐτυχὴ καὶ ἀπλούστατον νεωτερισμὸν τὸν προλαμβάνοντα πλείστας καχεξίας, ὑπ' ὧν ταλαιπωρεῖται ἡ νεότης καὶ πᾶσαι ἐν γένει αἱ ἡλικίαι· οὐδὲν λέγομεν περὶ τῶν στρατῶνων ἐνθα τὰ τέκνα ἡμῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ ποτίζονται ἄζωτον μικρὸν διακρίνον τοῦ δηλητηρίου· περὶ φυλακῶν οὐδὲ λόγος ἐπιτρέπεται...

Τῶν κορασίων ἡ ἐνδυμασία εἶνε ὁμοιόχρωμος καὶ ὁμοιόσημος, ἡ αὐτὴ δὲ καθ' ἀπάσας τὰς ὥρας τοῦ ἔτους· κατὰ τὸν χειμῶνα μόνον παρέχεται τοῖς κορασίοις βαρύτερόν τι ἐνδυμα. Ἡ ἐξωτερικὴ τῶν κορασίων περιβολὴ ἀπαρτίζεται ἐκ λινοθαμβάκου ἐσθῆτος φαιᾶς μᾶλλον μετὰ περιλαμπίου λευκοῦ καὶ ἐμπροσθέντος εὐστόχως κοκορμένων ἀπάντων καὶ βραχιόνων τὸ περιπόδι εἶνε λευκὰ πελεκόμενα ὑπ' αὐτῶν τῶν μαθητῶν, αἱ δὲ ἐμβάδες ἀπλούσταται ἐκ δέρματος κοινοῦ. Ἡ λιτότης καὶ ἡ ἀπλότης ἀποτελοῦσιν ἴδιον γνώρισμα τοῦ καταστήματος· αἱ κλῖναι τῶν κορασίων εἰσὶν ἀπλουστάτης κατασκευῆς, ἀλλ' ἡ καθαριότης, στρίβουσα ἀπανταχοῦ, ἀναπληροῖ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν τέχνην· αἱ κλινιστρωμνὰ πληροῦνται διὰ χόρτου, τὰ δὲ σκεπάσματα εἰσὶ τὰ συνήθη ἀλλὰ καθαρῶτα. Ἀπὸ τῆς κορυφῆς ἐκάστης κλίνης ἀναστᾷ πῆρα περιέχουσα τὰ κτένη τῆς κόρης, εἰς ἕκαστον δὲ κοιτῶνα ἐπιφθάνεται τῆς Παναγίας ἡ εἰκὼν μετὰ λυχνίας ἀναπνομένης τὴν νύκτα. Ἡ κάστης αἰθούσης προέσταιται εἰδικὴ βροχὸς ἐντεταλμένη τὴν ἐπαγρύπνησιν τῶν καθευδουσῶν, εὐχερσεσάτην ἄλλως, καθ' ὅσον ἐκαστὴ κόρη μεγαλειότερας ὀκνησὺν ἡλικίας ἔχει ὑπὸ τὴν ἄμεσον αὐτῆς προσοχὴν καὶ ἀντίληψιν ἐτέραν μικροτέρας ἡλικίας δι' ἣν εἶνε ὑπεύθυνος· ὁ δεσμὸς οὗτος παράγει οἶοντι σχέσιν τρυφερὰν μητρὸς πρὸς τὸ τέκνον ἐν τῇ τραπέζῃ ἡ μικροτέρα κόρη παρακάθηται τῇ προϊσταμένῃ, δὸς εἰπεῖν τῇ μητρὶ τῆς. Ἡ προσθετέρα τὴν ἡλικίαν ἐφορεύει διαρκῶς τὴν μικροτέραν· προσέχει ἐπὶ τοῦ ὕπνου τῆς, καὶ κατὰ τὰς ὥρας τοῦ φαγητοῦ καὶ τῆς ἀναψυχῆς τὴν λούει, τὴν περιποιεῖται, εἶνε ὑπεύθυνος διὰ τὰς ἀθλάς τῆς παραλείπει, διὰ τὰς παιδικὰς τῆς ἀτελείας, διὰ τὰ ἐνδύματά τῆς, διὰ τὴν ἐκμάθησιν τοῦ μαθήματος καὶ τοῦ

ἐργοχείρου τῆς· ἡ μικροτέρα ὑπείκει προθύμως καὶ εὐγνωμόνως· συνάπτεται εἰδὸς τι ἀδελφικῆς δεσμῶν καὶ ἐξάρτησιν εὐάρεστος πληροῦσα χαρὰς τὴν ἀγρυπνοῦσαν καὶ τὴν ὑπνικουοῦσαν· τὸ αἶσθημα τῆς ἀμοιβῆς ἀγάπης, ὁ εὐγενὴς πόθος τοῦ παρασχεῖν ὑπηρεσίας πρὸς τὰς ἀσθενεστεράς, συνείδησις ἀπερίοριστος καλῆς κἀνδοῦ, σθεασμὸς καὶ φιλοστοργία· αὐτόχρημα υἱικῆς θάλλει ἐκ μαΐως ἐντὸς τοῦ ἀσύλου, ἡ δὲ ἐν αὐτῇ εἰσαγωγή καὶ ἀνατροφή δύναται, ὑπὸ τινι ἔποψιν, νὰ θεωρηθῇ ὡς μετριάζουσα ἰσχυρῶς τὴν ἐνοχλήσαν συμφορὰν τῆς ὀρφανίας. Τοσοῦτον μέγα πρῆπι νὰ κριθῇ τὸ εὐεργέτημα τῆς ἐν τῇ ἀσύλῳ παρὰ δόξης.

Ἡ εἰσαγωγὴ ὅμως δὲν εἶνε ἀτυχῶς οὔτε ἐκ κολος οὔτε πάντοτε κατορθωτὴ· πρέπει νὰ ὑπάρχῃ χώρος διαθέσιμος, πρέπει νὰ συντρέχουσιν αἱ διὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ὀρφανῆς περιστάσεις, πρέπει νὰ προηγηθῶσι προεισταγωγικαὶ τινες διατυπώσεις. Ἡ λύπη ἦν βεβαίως ὅλ' δοκιμάζουσι τὰ μέλη τοῦ συμβουλίου ὁπότε ἀναγκάζονται νὰ φράσσωσι τὰ ὦτα εἰς τὴν ἐπικλητικὴν φωνὴν τῶν αἰτούντων, ἀναγκάζονται ν' ἀρνῶνται ἐνεκὰ ἀπαρκείας μέσων, φαίνεται μοι μία τῶν βαρύνων ὁστικῶν εἰς τὴν εὐγενῆς υποβάλλονται αἱ ψαλνθροὶ ψυχῆς, καθ' ὅσον εἶνε υπερβαλλόντως πικρὸν ν' ἀρνῶνται τὴν εἰς τοὺς ἀτυχεῖς, καὶ ἐννοούμενος νὰ πᾶσῃ διότι ἀναγκάσθῃ ν' ἀρνῶνται. Ἐὰν ἤρκει μόνον ἡ ἀγαθὴ πρόθεσις τοῦ ἀτόμου ὅπως ἀπομάξῃ τὸ δάκρυον τῆς δυστυχίας, ἐντὶ ἐλκρινῆς συμμερισμὸς τοῦ πόνου τοῦ ἄλλου, οἱ θεομοὶ λόγοι τῆς παραμυθίας, τὸ ἀνυποκρίτως ἐπιδεικνύμενον ἐνδιαφέρον ἤρκει νὰ ἐπὶ λώσωσιν ὁδοντὰ τραύματα λυμινόμενα τὸ κοινωνικὸν σῶμα, βεβαίως τὰ δεινὰ τῆς ἀνθρωπότητος ὅλ' ἦσαν ὀλιγώτερα, συνεχεστέρα δὲ ἡ γὰρ τῶν ἀσυνεπῶν νὰ προλαμβάνουσιν ἡ μετριάξωσι τὰς θλίψεις καὶ τὴν ἀπόγνωσιν τῶν θυμάτων τῆς κακοδαμονίας· ἡ προθυμία ὅμως τῶν πνεύματος οὐδέποτε ἤρκει μόνον· ἀπαιτεῖται καὶ τι πλέον ταύτης· ἀπαιτοῦνται τὰ μέσα, ὁ αἰώμιος οὗτος καὶ παντοδύναμος μεγάλος πάσης κινήσεως καὶ παντός ἔργου· τὰ μέσα, ἡ ἀπορία τῶν ὑπολιν συντροφίστου τὸν πένοντα ἐν τῇ ἐπιμύχῃ πάλῃ τοῦ ἀβιώτου βίου, πικραίνει καὶ τὸ εὐπορον ἅτε δὴ περιορίζουσα τὰς φιλανθρωπικὰς διαθέσεις του καὶ παρακωλύουσα τὴν εὐφρότητα ἐφαρμογῆς σχεδίων εὐγενῶν ἀναστειλόμενων πρὸ τῆς ἀδυσωπότητος τῶν μέσων ἀνεπάρκειας...

Ὅροι ἀπαράβατοι τῆς ἐν τῇ καταστάσει ἀποδοχῆς τῶν κορασίων εἶνε ἡ πατρόθεν καὶ μητρόθεν ὀρφανία καὶ ἡλικία ἀπὸ 7—10 ἐτῶν. Ἡ εἰδικὴν ἔργον τὸ καθορίζον τὸν τρόπον τῆς εἰσαγωγῆς ὑπῆρξε ποικίλας ἀπὸ τῆς ἀρχικῆς φημίσεως του μεταρρυθμίσεως, καὶ τοῦτο εἶνε ἐνότης του, καθ' ὅσον ἡ πείρα πολλὰ εἰδίδεν ἐκτοῦ

αἱ δὲ ἀνάγκαι ἤβησαν μετὰ τῶν δυσχερειῶν. Εἰς τὴν διοικοῦσαν ἐπιτροπὴν ἐπετράπη νὰ παραδεχθῇ εἰς τὸ ὀρφανοτροφεῖον καὶ μόνον τὰ πατρόθεν ἢ μητρόθεν ὀρφανὰ ἐπὶ μηνιαία καταβολὴ 36 δραχμῶν ὑπὸ συγγενῶν εἴτε ἄλλων, καὶ εἰσφορά δικασίων πενήκοντα δρ. ἐφ' ἅπαξ λόγῳ ἐγκαταστάσεως. Εἰσαγομένης τῆς καινοτομίας ταύτης ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ πιθανότης τῆς βαθμιαίας ἀλλοιώσεως τῆς εἰδικῆς τοῦ ἀσύλου ἀποστολῆς καὶ τῆς φύσεως, ἐφ' ᾧ καὶ ῥητῶς ἐθεσπίσθη ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπὶ τροφείοις εἰσαγομένων κορασίων ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δύναται νὰ ᾖ ἀνώτερος τοῦ ἐνὸς πρὸς δέκα. Τὸ εὔστοχον τῆς διατάξεως ταύτης εἶνε προφανές· τοῦ χρόνου προϊόντος ἡδύνατο πᾶσαι αἱ διαθέσιμαί θέσεις νὰ καταληφθῶσι ὑπὸ κορασίων οἱ συγγενεῖς τῶν ὁποίων ἡδύνατο νὰ καταβάλλωσι τροφεία καὶ διδάκτρα, οὕτω δὲ ὅλ' ἡδικοῦντο τὰ ἐνδεστάτα καὶ πάντῃ ἀπορὰ ὀρφανὰ ὑπὲρ ὧν καὶ κυρίως ἐθεμελιώθη τὸ ἔδρυμα. Οἱ ὅρισμοι οὗτοι ἐν τούτοις καὶ τοι πρότερον τροποποιηθέντες ὑπεβλήθησαν μεταγενεστέρως εἰς προσθέτους τροποποιήσεις· ἐν τῇ γενικῇ συνελεύσει τῆς 21ης Νομβρίου 1882, ἥτις διαμενεῖ ἀξιωμαθύνουτος καθ' ὅσον κατ' αὐτὴν ἐπετελέσθη ἔργον βραδυνῆς δικαιοσύνης, ἀποδοθέντος εἰς τὸ κατάστημα τοῦ ὀρχικοῦ αὐτοῦ ὀνόματος, κατὰ τὴν συνέλευσιν τοῦ ἔτους ἐκείνου εἰσαγγουμένης τῆς κυρίας προέδρου ἡ ὁλομέλεια ἀπεφάνητο ὅτι ἀντὶ τῶν πρῶτων 15 δραχμῶν τῶν καταβαλλομένων μηνιαίως διὰ τροφεία τῶν ὑποτρόφων ἐν τῇ καταστάσει δέον νὰ καταβάλλωνται ἐφεξῆς δραχμαὶ νέαι 40, αἱ δὲ καταβολαὶ τῶν μελῶν καὶ αἱ τῆς πρώτης τῶν κορασίων ἐγκαταστάσεως νὰ τελῶνται εἰς νέας δραχμὰς· ἀλλ' ἡ σπουδαιότερα τροποποίησις ἦν ἡ ψηφισθεῖσα ὡς πρὸς τὴν ἀναλογία τῆς εἰσαγωγῆς τῶν ὑποτρόφων κορασίων πρὸς τὰ δωρεὰν εἰσαγόμενα ὀρφανὰ· εἶδομεν ὅτι ἡ ἀναλογία αὕτη εἶχεν ὡς 1 πρὸς 10, οὕτω δ' ἐκρίνετο παρυσιάζουσα ἀπογρῶσας ἐγγυήσεις ὑπὲρ τῆς διασώσεως τοῦ ἀρχικοῦ καὶ διαρκούς τοῦ καταστήματος σκοποῦ· σφώτεραι ὅμως σκέψεις ὑπὸ τῆς πείρας ἐνδειχθεῖσαι ὑπεγόρευσαν τὴν μεταβολὴν καὶ τῆς διατάξεως ταύτης ἐπ' ὠφελεία τῶν πενήτων ἐφ' ᾧ καὶ κοινῇ ψήφῳ ἡ γενικὴ συνέλευσις ἀποδεχθεῖσα τὴν πρότασιν τῆς κυρίας προέδρου ἐθεσπίσατο ὅπως ἐφεξῆς ἡ ἀναλογία τῶν ἐπὶ τροφείοις καὶ διδάκτραις εἰσαγομένων εἰς τὸ Ἀμαλίου κορασίων ᾖ ὡς 1 πρὸς 15 ἀντὶ τῶν πρῶτων 10, προτιμωμένων καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ τῶν ἀπορωτέρων ἐκ τῶν κορασίων. Αἱ ψηφισθεῖσαι μεταρρυθμίσεις ὑποβλήθησιν εἰς τὴν κατὰ νόμον ἐπιδοκιμασίαν τῆς Κυβερνήσεως ἔντοχον τῆς ἐγκρίσεως αὐτῆς.

Βυνεῖται ὅτι δὲν σκοποῦμεν, οὐδ' εἶνε δυνατόν, ν' ἀναγράψωμεν ἐνταῦθα τὸ καταστατικὸν καὶ πᾶσας τὰς λεπτομερείας τῆς ἀφορώσας τὸ

κατάστημα, περὶ ὧν εὐφρῶς πάντοτε ὅλ' ἐλάλει τις. Ἰδυνάμεθα νὰ περιγράψωμεν μετ' ἀκριβολογίας, λόγου χάριν, τὰ ἀναγόμενα εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ὑπηρεσίαν, νὰ μνημονεύσωμεν ἐπὶ παραδείγματι τοῦ πλυντηρίου τοῦ καταστήματος, ὅπερ διασκευασθὲν μηχανικῶς ὑπὸ τῆς ὀηγίας τοῦ διακεκριμένου διευθυντοῦ τῶν ἐργοστασίων τῶν μεταλλουργειῶν τοῦ Λαυρείου, ἀπέβη ἐπιτηδεύτατον πρὸς τὸν σκοπὸν, ἱκανοποιῶν τὰς ἀνάγκας τῆς καθαριότητος· ἔσαν τις μάθητι ὅτι ὁ παραδιδόμενος ἑβδομαδιαίως πρὸς πλυσιν λευκὸς ρουχισμὸς τῶν κορασίων καὶ τοῦ προσωπικοῦ συμποσούται εἰς 3,000 τεμάχια, ὅλ' ἐννοήσῃ ὅτι δὲν πρόκειται περὶ τινος ἀσημάντου ἡ ἀναξίου λόγου, καθ' ὅσον τρισχίλια τεμάχια καθαριζόμενα καὶ ἐνταμαζόμενα ἑβδομαδιαίως εἶνε τι ἄξιον ἂν οὐχὶ τῆς ἐκπλήξεως τοῦλάχιστον τῆς προσοχῆς, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ζῶμεν ἐν Ἑλλάδι, καὶ ὅτι δὲν ἔχομεν ἀφθονὰ τὰ μέσα οὐδὲ τοὺς εἰδικούς ἀνθρώπους ὅπως ἀλλοχοῦ. Καὶ περὶ ἱκανῶν ἄλλων ἡδύνατο προσέτι νὰ δοθῇ εὐρυτέρα εἰδήσις. Ἐκ τῶν παρατεθέντων ὅμως ἐκρίνετο ὡς ὁ ἀναγνώστης τὰ περὶ τοῦ καταστήματος, ἡ δὲ παράλειψις κεφαλαίων τινῶν ἢ λεπτομερειῶν ἐλπίζομεν ὅτι δὲν παραμορφώνει τὴν ὅλην τοῦ καταστήματος εἰκόνα, ἣν διὰ βραχέων καὶ ἀτελῶς ἐπειράθημεν νὰ χαράξωμεν.

(Ἐπεται τὸ τέλος).

ΣΥΝΤΙΣΤΩΝ ΠΑΡΑΡΕΣΙΣ

ΕΝ ΒΟΥΛΓΑΡΙΚῃ ΧΩΡᾷ

ΕΣ ΟΔΟΠΟΡΙΚΩΝ ΑΝΑΜΝΗΣΕΩΝ

Β'

Γάβροβον - Τύρνβοβον.

Ἐν τῇ ὑπόκειται. — Ἡ ὁδὸς μέχρι Γαβρόβου. — Τὸ Γαβρόβον. — Ὁ Τσολὰκ Παχλιβάν. Εἰς ἄλλος Τούρκος καὶ εἰς ἄλλος Παχλιβάν. — Τσάμπερ - λιβάδ. — Ἀρβάνο. — Τύρνβοβον. Ἀποφίς τῆς πόλεως. — Ἀρβανιτοχώρι. — Τὸ τουρκικὸν πνεῦμα. — Ἑλληνικοῦ πνεύματος ἐπίδρασις. — Ἐκλεκτὴ Βουλγάρων κοινωνία. — Ἀρκετικὸν ἔθνος. Θεολογικὴ Σχολή. Ἡ Ἑλληνικὴ γλώσσα ἐν αὐτῇ.

Ἡ ὁδὸς ἀπὸ τοῦ μέρους τούτου δὲν εἶνε τόσον ἐπιμελεμένη· ἡ ἀμαξίτις, ἐὰν ὑπῆρχεν, εἶνε κατεστραμμένη πλέον, οἱ ἐλιγμοὶ εἶνε ἑτοιμώτεροι, ἀλλ' ἡ κλιτύς εἶνε ἡπιωτέρα, τὸ πανόραμα περὶ θελκτικώτερον καὶ ἐν γένει κατέρχεται τις μετὰ μέλκονος γλυκυθυμίας, διότι κατέρχεται πρῶτον, καὶ διότι ἔχει ὁπωσδήποτε πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ τέλος τῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους Ὀδυσσεύς. Καὶ ἦδη εἴμεθα εἰς τὴν ὑπώρειαν. Ἀγροικία τις ἐν τῇ καὶ ὁ σταθμὸς τῆς ὁροφυλακῆς παρέχει τὸ πρῶτον ἄστυον. Μετὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ διαβατηρίου καὶ τὴν ἐρευναν τῶν ἀποσκευῶν σὺς δίδουσι καιρὸν ὅπως ἀναλάβῃτε δυνάμεις. Ὁ

Ἡ πόλις Ἰάδρобоv εἶνε ἡ πρώτη ἀπαντιῶσα ἀπὸ τοῦ Ἀΐμου πόλις. Ὁρεινὴ καὶ αὕτη κεῖται ἐντὸς προεκβολῆς τοῦ αὐλῶνος, ὅν διηλλθέ τις ἀπὸ τῆς ὑπωρείας, μικρὸν ἀντιγομένου, διαρρομένη κατὰ μέσον ὑπὸ ποταμοῦ, ξευγνυμένου διὰ δύο γαφυρίων. Ἡ ἑτέρα τούτων ἡ καὶ στερευτέρη ἐκτίσθη ἀντ' ἐνός παρασῆμου χορηγηθέντας ὑπὸ τοῦ Μιδχάτ-πασσᾶ εἰς τὸν πλουσιώτερον τῶν κατοίκων. Ὁ τελευταῖος γογγύζει σήμερον κατὰ τοῦ ὀθωμανοῦ σατράπου, ἀλλ' οἱ κάτοικοι δὲν παύουσι νὰ θεωρῶσιν εὐεργέτας ἀμφοτέρους. Αἱ οἰκίαι εἰσὶ τὸν πλεῖστον διώροροι καλυπτόμενοι ὑπὸ μελανῶν πλακῶν ἀντὶ κεράμων, ἡ δὲ μτρόπολις αὐτῆς μία τῶν μεγαλοπρεπεστάτων ἐκκλησιῶν τῆς Βουλγαρίας. Ἔχει τὴν ἀγορὰν αὐτῆς κατὰ μῆκος τῆς κυριωτέρας ἀρτηρίας, ἥτις διέρχεται τὴν πόλιν, μικρὰν τινα βιομηχανίαν σειρητίων καὶ μαλ-

λίαν ὑπασμάτων, εἰς ἣν οὐκ ὀλίγον συντελεῖ καὶ ὁ διαρρέων ποταμός, καὶ ζωηρότητα τινα ἐμπορικὴν ἕνεκα τῶν συγκοινωνιῶν αὐτῆς πρὸς τὰ χωρία τοῦ βουνοῦ. Οἱ Τούρκοι μολοντί διαβατικοὶ δὲν εἶνε σπάνιοι, ἀλλ' εἰς Ἑλλήν εἶνε ὅπωςδήποτε φαινόμενον. Ἐντεῦθεν τὸ αἶσθημα τοῦ μισελληνισμοῦ εἶνε χαλαρώτερον ἐνταῦθα, ὥςως δὲ καὶ ἄγνωστον, ὁ δὲ φανατισμὸς περὶ τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς, ὅπερ εἶνε τὸ ἐμβλημα τῶν βωμολιωτῶν Βουλγάρων πρὸ πάντος, εἶνε πάντῃ ἄγνωστος. Δυνατὸν νὰ φέρῃ τις τὸ τουρκικὸν φέσιον ἢ πῆλον κατὰ τὸν τρόπον τῶν Ἑλλήνων ναυτικῶν, εἶνε ὅλως ἀδιάφορον τοῖς Γαβροβιταῖς. Ἰπάρχουσι μάλιστα καὶ νέοι ἐγγχώριοι ἐπιτηδεύμενοι ποικιλίαν περὶ τοῦτο. Ἐν γένει ὅμως ὁ μιμητισμὸς εἶνε τῶν ἀνατολικῶν Βουλγάρων, διαφέρων ὅλως τοῦ πρὸς δυσμὰς καὶ περὶ τὴν Σόφιαν καὶ ἔχων κοινὸν μόνον τὸ ἐκ ἑρῶς προβάτον κάλυμμα, ὅπερ ἐν τοῦτοις καὶ αὐτὸ εἶνε κατὰ προτίμησιν μελανωτέρου χρώματος. Αἱ γυναῖκες φέρουσι τὴν ἐσθῆτα τῶν Βυζαντινῶν καὶ τὴ φακίολιον, ἀλλὰ τοῦτο εἰς τὰς πόλεις μόνον, ὥςως δὲ καὶ εἶνε λείψανον τοῦ Βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ οὗτινος ἔγχευ ἀληθῶς νομίζει τις ὅτι διακρίνει εἰς τὸν ἀστικὸν βίον ἐνταῦθ' αὐτὸ καὶ ἐν Τυρνόβω.

Ἐν τῇ πόλει ταῦτα δὲν εὐρίσκαι τι· ξενοδοχεῖον
ἢ μόνον δὲν ὑπάρχεισι· Ῥῶται, καὶ τὸ ὑπάρχον
ἤδη δὲν σᾶς προμηθεύει ἢ μόνον κλίνην πρὸς ἀνέ-
παυσιν. Ἀφ' ἐτέρου ἥμους ὀνόμαζε τὸ ἀκούσθητε ἐν
τῷ καρνεῖον τοῦ ξενοδοχείου σαρρὸν διηγημάτων
περὶ τῶν ἀνδραγαθημάτων τοῦ Ἰσουλὰν Ξεγλῶν.

— "Ε, φίλε μου! εἶνε φοβερός λεπτοτής ἐκ
Σέλδου, γνωρίζει τὸν τόπον σπιθαμὴν πρὸς σπι-
θαμὴν.

Καὶ διηγρῶντο οὕτως ὅτι τὴν μίαν ἡμέραν ἐφ-
φανίζεται ἐνώπιον τῆς Σούμλας, φεύγει εἰς τὸν
Λίμνον, καὶ ἐνῷ σκέπτονται νὰ τὸν καταδιώκωσιν
ἐκεῖ, μετὰ τινος ἡμέρας ἀναγκάζεται εἰς Μπέ-
λαν, γυμνάζει δύο ἐξωμωτικούς τῶν ὁποίων
ἀφαιρεῖ τὴν ξίφη, ἀλλὰ τοὺς χαρίζει τὴν ζωὴν
καὶ ἀποσπείρει τὸν δρόμον πανταχοῦ.

— Καὶ ὅτε τὸν καταδίκασουν, ὅτε τὸν συλλάβ-
θῶσιν ἐπὶ τέλους;

— Ποιὸς γὰρ τὸν συλλάβῃ; Αὐτόν! Ὁ διαβάλλων
ὅθεν ἤμπορεῖ γὰρ τὸν συλλάβῃ.

Οὐδὲν ὄνειρον εἶδον ἀλληλῶς τὴν νύκτα περὶ τοῦ Τσολάκ Μεγλιζάν. Μοι ἐράνην ὅτι οἱ θαυμασταὶ τῶν ἀνδραγαθημάτων του τοσούτου εἶχον υπερβηματισεῖ, ὥστε κατ'ἔντα ἀλληλῶς μυθώδεις πρὸςσωπον. Ἀλλ' ὑπὸ τὰς ἐνθαρρυντικὰς αὐτὰς διηγήσεις ἐπρόκειτο ὡπωτὴ ποτε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ταξίδιον. Τοῦρκος τις ὕψηλός, μεγαλοκήτης, παρὼν τὴν προτεραιαν εἰς τὰς διηγέσεις μοι ἐπρότεινε νὰ μοι παραηθεύσῃ ἄμαξαν. Ἦτο καὶ αὐτὸς ἐκ Σέβρι. Ἀλλ' ἀκόμη καὶ ἡ ἄμαξα τῇ ὁποίαν μοι ἐπρότεινεν ἦτο ἐκ Σέβρι, καὶ περι-

πλέον ὁ ἰδιοκτήτης αὐτῆς ἐπίσης Πεχλιβάν. Τὸ
πρῶγμα καθίστατο σπουδαῖον. Ἐντυχῶς ὁ πρῶ-
τος ὀθωμανὸς ἦτο φιλῆσυχος ἀστὴς, ἔμπορος
προβάτων, αὐτὸς ἐκαίνοις εἰς ὃν ἀνήκε τὸ συναν-
τηρὲν ἐπὶ τοῦ Αἰμου ποίμνιον, καὶ ὅστις εὐχαρι-
σταῖτο ὅτι ἤρε νὰ συνομιλήσῃ μ' ἓνα γκια-
ούρην, ὅστις δὲν ἦτο Βούλγαρος, ἀλλ' οὐ ἄσμενος
προσέφερε τὴν μεσολάβησιν αὐτοῦ διὰ τὴν εὐρε-
σιν ἀμάξης, ὁ δὲ νέος Πεχλιβάν, ὁ ἰδιοκτήτης
τῆς ἀμάξης, ἀκριβῶς ἐμίσει τὸν συνώνυμόν του
Πεχλιβάν ὅτι κατέστησε τὸ ὄνομά του ὑποπτον,
τοῦθ' ὅπερ ἐπεκρίρωσε καὶ ὁ ξενοδόχος, διαβε-
βαιῶν ὅτι δὲν ὑπάρχει Πεχλιβάνης ἀγαθότερος
τοῦ Μουσταφᾶ, ὅπως δὲν ὑπάρχει ἄλλος χειρό-
τερος τοῦ Ἰσολάκ.

— Καὶ ἀκόμη ἑξέυρεις; προσέθηκε θέλων νὰ
χαριεντισθῇ. "Ὅλοι οἱ πεχλιθάναι εἶνε ἓνα γέ-
νος. Καὶ κόρακας κοράκου ἑμάτια δὲν βγάζει.

Ἰπὸ τὰς διαβεβαίωσεις ταύτας διὸν Τούρκων
καὶ ἐνὸς Βουλγάρου ἡ ἄμαξα ἀνεχώρησε τὴν
πρωτὴν τῆς 28 Σεπτεμβρίου διὰ Τύρνοβον ἀνευ
τοῦ Πεχλιβάν ἐν τούτοις. Ὁ ἄμαξηλάτης αὐτοῦ
ἤτο ἄλλος τις ἐκ Σέλβι καὶ οὗτος, ἀλλ' αὐτὸς
πλέον χριστιανικός, καὶ ὅστις αὐτοῦχος εἶχε πολὺ
μικρὰν ἰδέαν περὶ τοῦ φοβεροῦ ληστοῦ.

— Διάβολε! εἶνε τόσα ταξίδια ποῦ κάμνω καὶ δὲν μοῦ συνῆδη τίποτε μὲ τὸν Τσοῦλὰκ αὐτόν. Μοῦ φαίνεται ὅσ' ἀν παραμυθί, ἔλεγεν ἀποτεινόμενος πρὸς ἄλλον ἀμαρξάστην Τούρκον, ὅστις ἔφερε τρεῖς βουλγάρους εἰς Τύρνονον.

— Παρομύθι, ἐ! τῷ ἀπότητησεν ἐκεῖνος. Τὰ λέγετε, διὰ τὸ δῶσθαι θάρρος εἰς τοὺς Γκασποδη-
ρηδας τοὺς ἰδικούς μου. Ἀλλὰ μὴ σὲ μέλην· εἴνε
γενναῖοι αὐτοί.

Ἡ τελευταία φράσις τοῦ ὀθωμανοῦ ἀμειψιζή-
του δὲν ἦτο ἀληθῶς τοσοῦτον ἄδολος. Ἡ αἰρωνεία
ἦτο προφανής, ἀλλ' οἱ Βούλγαροι, τοῦλάχιστον
κατὰ τὰ μέρη ταῦτα, δὲν ἀπηλλάγησαν ὁλοσχε-
ρῶς τῆς ὑπεροχῆς τοῦ ὀθωμανικοῦ στοιχείου· ἡ
αἰρωνεία οὐ μόνον παρήλθε τὴν φορὰν ταύτην ἀ-
παρτήρητος, ἀλλ' ἐπανελήφθη ἀκολούθως καὶ
πολλάκις, μέχρις οὗ ἠναγκάσθησαν οὗτοι νὰ δια-
μαρτυρηθῶσιν, ἐνῶ ὁ Τούρκος διὰ μιᾶς πάλιν φρά-
σει· τὸν ἐξήμικενεν. Ὡς εὖρε καλὰ δὲ ἔνθραι-
πος τὸν ωλέδα των.

Μεταῦν Γαβρόδου καὶ Τυρνόδου ἡ ὁδὸς ἐξα-
κολουθεὶ οὕσα ὁρεινὴ πάντοτε. Ὁ Αἵμας ἐξακο-
λουθεὶ προβάλλων τὰς διακλαδώσεις του, ἡ ἄμα-
ξα ἀνέργεται πολλὰκις ἐπὶ ὕψηλοτάτων βάχεων,
ἐνῶ ὁ Γιάντρας ἐκφεύγων ἀπομακρύνεται ἵνα
διέλθῃ διὰ χαραδρῶν. Ἐν τῇ μέσῃ τῆς ὁδοῦ σχη-
ματίζεται γραφικώτατος αὐλὸν μετὰ εὐρυτέρου
σχετικῶς ὀρίζοντος, ἔβλα ἀνευρίσκει τις τὸν πο-
ταμόν ὃν ἀπέκλεσε πρὸ δύο περσίου ὥρων, καὶ
παρ' αὐτῷ φαίνεται χωρίον μικρόν, ἀλλ' ὅπου
ἔχει τὴν ὄψιν πόλεως. Εἶνε τοῦτο τὸ Τσαρεβο-
λειθάδ, δηλαδὴ βασιλικὸν λειθάδιον, ἀλλὰ μὴ

φαντασθῇ τις νὰ φιλολογήσῃ μετὰ τῶν Βουλγά-
ρων ὅτι τὸ λευκάδιον εἶνε λέξις ἑλληνικῇ. Πιθα-
νὸν νὰ τὸ παραδεχθῶσι κατὰ βάθος, ἀλλ' ὁ πα-
τριωτισμὸς αὐτῶν οὐδέποτε ἐπιτρέπει νὰ ὁμολο-
γήσωσιν ἀναφανδὸν τὴν ἑλληνικότητα τῆς λέ-
ξεως. Τὸ Ἀρένοβον, ὅπερ ἅπαντες κατόπιν, εἶνε
πόλις ἀξιολογώτερα τούτου, ἦττον ὅμως ἀξιόλο-
γον τοῦ Γαβρόβου, καὶ ἡ ὁποία δὲν ἔχει οὔτε
τὴν χάριν τοῦ Τσάρεβο Λευιάδ οὔτε τὴν σχετι-
κὴν εὐπρέπειαν τοῦ Γαβρόβου. Ὅτι, πρὸ πάν-
των ἐννοεῖται διὰ τοῦ ὀνόματος τῆς πόλεως ὅα
εὗρε τις ἐν Τυρνόβου πλέον.

Μετὰ ἐπτάωρον τραχείαν πορείαν εἰμεθα ἔμ-
προσθεν τῆς τελευταίας πόλεως. Ἦδη βλέπομεν
αὐτὴν μακρόθεν ἀπὸ τῆς τελευταίας ῥάγως ἣν
διέρχεται ἡ ἡμαξα, ἀλλ' ἐν τῇ καθόδῳ ἀπ' αὐ-
τῆς εὐρίσκεται τις ἐντὸς φαραγγίδους ὁδοῦ.
Κατάλληλον τῶντι μέρος διὰ τὸν Τσολὰκ Πι-
χλιδαν, ὅστις ἐν τοῦτοις δὲν ἐμφανίζεται καὶ ἐν-
ταῦθα ὅσον οὐδὲ ἄλλαχού. Ὁ ποταμὸς Γ'ιάν-
τρας ἐπανήλθε πάλιν ἵνα χωρήσῃ παραπλεύρως
τῆς ὁδοῦ, καὶ ἤδη ἔμπροσθεν τῆς πόλεως διέρχε-
ται διὰ πετρώδους ῥαγμῆς, τὴν ὅποιαν φαίνεται
ἀνοίξαι διὰ τῶν ἰδίων τοῦ προσπαθειῶν ἐν δη-
μιουργικῇ τὴν σιγῇ. Αἱ δύο πέτραι ὡς ἄλ-
λαι συμπληγάδες αἰωροῦνται ἀπειλητικῶς, διέρ-
χεται τις παραλλήλως τῇ ρεῖθρῳ τοῦ ποταμοῦ
τὰ στενὰ καὶ ἰδοὺ ἀπαντικρὺ ἡ Τύρνοβος.

Ἡ Τύρνος, ἡ πόλις τῶν τσάρων, ἡ ἱερὰ οὕτως εἰπεῖν μητρόπολις τῶν Βουλγάρων, κεκλιμένη ἀκριβῶς ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς Βουλγαρίας, καὶ ἔχουσα παρελθόν καὶ παραδόσεις πολιτικάς καὶ ἐκκλησιαστικάς, εἶνε ἡ πέμπτη κατὰ τὸν πληθυσμὸν — πρὸ αὐτῆς ὑπάρχουσιν ἡ Σόφια, Πουσ-τζούκ, Σούμλα καὶ Βάρνα — ἄλλως ὅμως ἡ πρώτη τῶν βουλγαρικῶν πόλεων. Κεκλιμένη ἐπὶ λειρῶ κωνοειδοῦς, ὡς ἀκρόπολις τὸ σύνολον, καὶ περιτρεπομένη τοξοειδοῦς, ὑπὸ τοῦ Γιάντρε πρὸς ἀνατολάς, παρέχει θέσιν ἐξαισίαν. Ἐξ ἀποστάσεως ἤδη βλέπει τις τὸ σύνολον αὐτῆς, τὰς οἰκοδομὰς κλιμακωδὸν ὑπερκειμένους καὶ τὸν πληθυσμὸν ἐν ὀργασμῇ ὡς ζῶν κυκλοφοροῦσαν ἐν τῇ σώματι. Πρὸ αὐτῆς ἐν ἀποστάσει δεκαλέπτῃ ὑπάρχει προαστεῖον, ἐν ᾧ πρῶτον ἐιδίχως ἐκαλλιεργεῖται ἡ βομβικοτροφία καὶ σάφεται μεταξοφύργιον καὶ νῦν ἔτι. Ἀριστερὸθεν πρὸς τὸ νοτιοδυτικὸν ἀναφάνεται χαριεστάτη ἐντὸς συνδένδρου κοιλιάδος ἐξοχή καὶ ἐν ἀπόπτῃ πρὸς ἀνατολάς κώμη τι· ἄλλη ἥς ἡ εὐπορία τῶν κατοίκων μαντεύεται ἐκ τῶν οἰκοδομῶν. Ἡ τελευταία εἶνε τὸ Ἀρβανιτοχώριον, οὗ οἱ κάτοικοι, μετανάσται Ἕλληνες, πρὸ αἰῶνος περίπου ἀποικίσαντες ἐκεῖ, ὁμιλοῦσι καὶ νῦν ἔτι τὴν ἐλληνικὴν ἐν ταῖς πρὸς ἑλλήλους σχέσεσι. Τὸ σύνολον οὕτω καὶ τὸ πλῆλαιον τῆς πόλεως εἶνε πράγματι ἐκ τῶν εὐνοειδέων καὶ τῶν προξενούντων τὴν ἀρίστην αἰσθησιν. Ἀλλὰ καὶ ἐσωτερικῶς ἡ ἐντύπωσις αὕτη δὲν ἀπόλλυται

καθ' ολοκληρίαν. Αί οικοδομαὶ δὲν ἔχουσι πράγματι τὸ ἑκτακτὸν οὐδὲ παρουσιάζουσι ἀπαιτήσεις καλλιτεχνικοῦ ῥυθμοῦ· ἀλλ' εἶνε τέλος ἀστικά οἰκίαι, καταστήματα ἐμπορικά, καραβὰν σεράια εὐρύχωρα καὶ πᾶν θ,τι ἀπαιτεῖται πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐκδηλώσεων πόλεως ἀνατολικῆς, λαμβανούσης ἤδη καὶ τὴν τάσιν εὐρωπαϊκῆς μορφώσεως. Θὰ ἔλεγε τις ὅτι πράγματι εἶνε πόλις περιστάζουσα βυζαντινὴν τινα παράδοσιν, καὶ τὸ τουρκικὸν πνεῦμα ὡς διήλθε δι' αὐτῆς, ἐν παρήλθον ἤδη συμπαραλαβὸν θ,τι ἐπαχθὲς καὶ δυσάρεστον, κατέλιπεν οὐχ ἥττον θ,τι ἡδύνατο νὰ φέρῃ ἀγαθόν. Καίτοι ἀληθῶς εἰπεῖν τὸ τουρκικὸν πνεῦμα δὲν ἀντιπαρήλθε τέλος αὐτόθεν. Ἦ Τύρνοβος εἶνε ὑπὸ τὸ κράτος τῶν προσφάτων ἀναμνήσεων υποθαλαπομένων ἐπὶ ὑπὸ τῶν παροικούντων ὀθωμανῶν. Ἐν τῇ ἀγορᾷ ἡ τουρκικὴ εἶνε πάντοτε τὸ συγχρότερον καὶ ἀσφαλέστερον κυκλοφοροῦν γλωσσικὸν νόμισμα, οὐδὲ οἱ ἰθαγενεῖς ἐν τῇ πόλει Βουλγάροι αἰσθάνονται ἀπέχθειαν ἵνα μεταχειρίζονται αὐτήν. Φαίνονται μᾶλλον ὡσεὶ θέλοντες νὰ καθυποτάξωσι τὴν γλῶσσαν τῶν προτέρων δεσποτῶν εἰς τὸ νέον σύστημα, καὶ δὲν αἰσθάνονται βαρὺν ἤδη τὸν ζυγὸν τῆς γλώσσης εἰς τὰς ἀγοραίας σχέσεις, ἀφοῦ ἀπαξ ἀπέβαλον τὸν πραγματικὸν ζυγὸν τῆς δικιχέσεως. Τὸ πνεῦμα τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ ἐπαισθητῶς οὐχ ἥττον ἐπιπνέει, διὰ θύρας θ,μιω, ἥτις δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ καθ' ὅλα εὐρωπαϊκῇ. Ἦδὲ καὶ πρότερον οἱ κάτοικοι διατέλουν εἰς ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ Ρουσσουκίου καὶ τῶν εἰς τὴν ἀριστερὰν ὀχλὴν τοῦ Δουνάβεω, χωρῶν. Ἐκεῖθεν ἀκόμη ἐπαφίεται ἐπὶ πνοαί τις ἡλίων ἡμερωτέρων, περιβολῆς νεωτεριστικωτέραις, ἀλλὰ καὶ ἐκδικαιήσεως τινός, εἰς ἣν μόλις νικηφόρως ἀντιμάχεται τὸ παλαιὸν ταμιευτικὸν πνεῦμα τοῦ βουλγάρου καὶ ἡ μέχρι στερήσεως ἐγκράτεια. Ὁ "Ἑλλήν κατ' οὐδὲν συνεισφέρει πλέον ἐν Τύρνοβῳ. Συνεισένεγκεν ἤδη θ,τι συνεισένεγκε διὰ τῆς ἑκκλησίας, ἥτις ἔσχεν ἄλλοτε ἀναντίρρητον γόητρον ἐνταῦθα καὶ εἰσήγαγεν ἀναντιλέκτως τὰ στοιχεῖα κοινωνικωτέρου βίου. Σήμερον μόλις ὑπάρχουσιν ἐν τῇ πόλει δύο ἢ τρεῖς "Ἑλλήνες καὶ αὐτοὶ οὐχὶ ὑπὸ τῆς ἀρίστης συνθήκης. Ἐὰν ἔλθῃ τις ἐκ τῶν τῆς Βουλγαρίας, ἐκεῖνος δὲν εἶνε πλέον "Ἑλλήν μὴ εὐρίσκων οὔτε ὕλικόν οὔτε ἠθικόν συμφέρον ἐν τῇ πόλει ἐν ᾗ ἐπάγῃ τὸ σύνταγμα τῆς βουλγαρικῆς ἡγεμονίας. Καὶ ὅμως ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, τῇ ἀκροπόλει τοῦ βουλγαρισμοῦ, διασώζεται ἔχνος τι τῶν ἀρχαίων πρὸς τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα σχέσεων. Ὁμιλοῦσι περὶ τοῦ πατριάρχου μετὰ προφανεῖς εὐλαθείας καὶ σήμερον ἐπὶ οἱ ἀρχαιότεροι τῶν κατοίκων, οἵτινες δὲν ἀποκρίπτουσι τὴν λύπην αὐτῶν ἐπὶ τῇ ἐκκλησιαστικῇ χωρισμῇ· ἀλλὰ καὶ οἱ νεώτεροι, ἐκεῖνοι τοῦλάχιστον οἵτινες δὲν ἔχουσιν ἀποστολὴν τὴν διάδοσιν τοῦ βουλγαρικοῦ κηρύγματος παρα-

σύρονται οὐδὲν ἥττον ὑπὸ τῆς προλήψεως, ὅτι, χαρακτηρίζεται ὑπὸ τῶν φαντατικῶν τοῦ νέου βίου τὸ αἰσθημα τῆς ἀναπολήσεως τῶν παρελθουσῶν πνευματικῶν σχέσεων. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὅμως ἡ πολιτικὴ ἐκράτησεν ἤδη τοῦ ἐδάφους, καὶ αἱ ἀναμνήσεις αὐταὶ εἶνε πλέον ἀναισθητοῦ.

Ἀπ' ἄρκτου ἡ Τύρνοβος ἔχει ἔξοδον διὰ τοῦ ποταμοῦ, ἐπιμήκους καὶ ὁμοιομόρφου αὐλῶν, διαρρομένου ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ, ὅστις παρέχῃ τῇ περιοχῇ αὐτῆς μίαν ἐτι χάριν πλεονάζουσαν. Ἐκατέρωθεν ἐπὶ τῶν κρασπέδων, τοῦ αὐλῶν, ἔτινα καταλήγουσιν εἰς πετρώδεις σειράς, ἡ βλάστησις εἶνε εὐρωστὸς καὶ πολυσυνωπὴ καὶ μετὰ τῶν φυτειῶν διακρίνονται κατ' ἀποτίσεις κομψόταται ἐπαύσεις ἀνήκουσαι εἰς εὐδωκίαν ἐκ τῶν κατοίκων, ἄλλοτε μὲν αἱ πλεῖστοι εἰς ὀθωμανούς, ἤδη δὲ ἀπασαι σχεδὸν εἰς Βουλγάρους. Εἰς τὰ ἄκρα τῶν κρασπέδων καὶ ἤδη παρὰ τὴν ἔξοδον ἐκ τοῦ αὐλῶν, ὑψοῦνται ἀντιμέτωποι δύο μοναί, εἰς τὴν ἑτέραν τῶν ὁποίων ὑπάρχει Θεολογικὴ Σχολή. Ὡς βεβαιούται, ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα δὲν εἶνε ἐξωστρακισμένη ἐξ αὐτῆς. Ἑλλήν τις ἐκ Βάρνης ἐξοβελισθεὶς ἔνεκα τριζυμῶν οὐχ ἥττον ἢ καὶ ἐξ ἰδίας προαιρέσεως ἐκ τῆς διδασκαλίας ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς σχολαῖς προσέδραμεν εἰς τοὺς συμπολίτας τοῦ Βουλγάρου, οἵτινες ἤνοιξαν αὐτῷ τὰς ἀγκάλας ἅμα καὶ τὰς θύρας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ὅπου διδάσκον ἐν ἔδρῳ τὴν ἀθάναν γλῶσσαν τῶν προγόνων τοῦ πρὸς τοὺς Βουλγάρους μαθητὰς. Ἀλλ' ὅταν βλάπτει τοῦτο· εἶνε ὁ μόνος προγονικὸς ἡσυχυρὸς αὐτὸς ὅστις δὲν ἐξαντλεῖται. Τῷ εὐχόμεν μάλιστα ἐν τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ καλὰς προόδους καὶ προκοπὴν αὐτῷ τε καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ (Ἔπειτα τὸ τέλος).

II. Θυμᾶ.

ΣΕΒΑΙΔΕΣ ΕΚ ΤΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ ΜΟΥ

14 Αὐγούστου.

Καὶ τί δὲν παρέχει ὁ Αὐγουστος! τί θορβώδης καὶ πολυάσχος μὴν! μὲ τί φροντίδας σκοτίζει τὰς κεφαλὰς, ἀλλὰ καὶ μὲ τί προσόδους γεμίζει τὰς ἀποθήκας! Καὶ πρέπει νὰ ἔχῃ καύχημά του, διότι κανεὶς ἄλλος ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του δὲν ἀκούει νὰ τοῦ λέγουν τίς τρυφεράς:

Αὐγουστε, καλὲ μου μῆνη,
Νῆσπον δὴ ἀπὸ γροῦνις ἐδ' ἔχρησ!

Τραγοῦδι, τὸ ὁποῖον δὲν δικαιῶνται νὰ φέρουν εἰς τὴν ἑλευσίν του μόνον οἱ ἀγαθοὶ ποιηταὶ τῆς Πελοποννήσου καὶ τῶν λοιπῶν σπουδαίων ἐπαρχιῶν, εἰς τοὺς ὁποίους σχεδὸν καὶ ἔτος δίδει ἀφορμὴν νὰ τὸν καταρῶνται μὲ τὴν

φοβεράς βροχᾶς του, καὶ μάλιστα ἐφέτος, ἐφέτος! Λύπην μοὶ προξενοῦν σήμερον αἱ ἐφημερίδες, γεμίσαι ἀπὸ τὰ καμώματά του: καταστροφὴ εἰς τὸ Αἶγιον, κατακλυσμὸς εἰς τὰς Πάτρας, πανωλεθρία εἰς τὴν Κυπαρισσίαν, ἀπελπισία εἰς τὴν Ζάκυνθον! Ἀλλ' ἡμεῖς οἱ ἐν Ἀθήναις εἰμεθα ἀπηλλαγμένοι τοιαύτης ἀγωνίας· δὲν φοβοῦμεθα τὴν βροχὴν, ἡ δὲ διότι θὰ μᾶς στερήσῃ μίαν ἐσπεράν τῆς ἀκράσεως τῆς Δόνα Χουανίτας· καὶ δὲν τὴν ποθοῦμεν ἐνίοτε, ἡ διὰ τὴν κάμωμεν ὑπερὸν τὸν πλέον ὠραῖον ἐξοχικὸν μας περίπατον, ὅτε ὑπὸ τὸ πρόσφατον λουτρόν ἐν γλωρᾷ καὶ μαργαριτωστικῇ πρασινότητι ἀναβλάσκει ἡ φύσις.

Ἐδῶ ἡ βροχὴ δὲν ἐμποδίζει οὔτε τὰ ροδάκινα ν' ἀναφανῶσιν ἐν τῇ χνοῦδαι αὐτῶν ὠραιότητι, οὔτε τοὺς ροδίταις νὰ ὠρμάσουν, τὰς κατ' ἐξοχὴν ἀθηναϊκὰς σταφυλὰς, τὰς ὁποίας εἰς τινα μέρη καλοῦσιν ἐκφραστικώτατα τουρκοπουλάις, οὔτε τοὺς διδασκάλους ἀπὸ πάσης ἑλληνικῆς γωνίας κατὰ τοιαύτην ἐποχὴν νὰ συρρέωσι, μετασχηματίζοντες ἐκάστην πρωίαν εἰς θορυβώδεις ἐντευκτήριον τὸν ἔρημον κήπον τοῦ κλαυθμῶτος· οὔτε τοὺς ἐκδότας διδασκτικῶν βιβλίων νὰ τρέχουν νυχθημερόν εἰς τοὺς τυπογράφους των, οὔτε τὰς ἀγγελάς καὶ τὰ προγράμματα τῶν ἰδιωτικῶν ἐκπαιδευτηρίων νὰ γεμίζουν τὰς ἐφημερίδας, οὔτε τὰς ἐξεταστικὰς ἐπιτροπὰς νὰ σχηματίζονται, οὔτε τὸν ξενοδόχον μου νὰ γίνεται ἄλλος τόσος, βλέπων ἐγγίζοντα τὸν καιρὸν κατ' ὃν ἐπανέρχεται ὁ θρόνος ἡ φοιτητικὴ πελατεία του, οὔτε τὸν οἰκοδεσπότην μου νὰ ἐλαττώσῃ τὴν τιμὴν τῶν ἐνοικίων του, οὔτε τοὺς ἀνθρώπους νὰ τρέχουν ὅπου ἀντικρίζουν ἐνοικιάζεται. Ἀλλὰ καὶ τί θλιβερά αὐτὴ ἡ ἡμέρα διὰ τοὺς μαθητὰς! ἔρχεται λήγον δι' αὐτοὺς τὸ χρυσοῦν ὄνειρον τῶν διακοπῶν τὰ κατὰ τὴν ἡμέραν, ὡς ἤκουσα νὰ ὀνομάζονται οἱ νέοι τῆς Στρατιωτικῆς σχολῆς μὲ τὰ κίτρινα περιλαίμια των, ἐπανέρχονται εἰς τοὺς κλωθούς των· διὰ τὰς ἐστιάδας τῶν παρεναγωγείων αἱ φιλόστοργοι φροντίδες τῶν γονέων ἀντικαθίστανται ὑπὸ τῆς αὐστηρᾶς ἐπαγρυπνήσεως τῶν διδασκαλισσῶν.

Καὶ στοχάζομαι τὴν Ἑλένην, τὴν προσφιλεῖ μιστράν μου ἐξαδέλφην· μετὰ μίαν ἢ δύο ἐβδομάδας θὰ εἶνε ἐδῶ· θὰ ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν φέρουσα ὅλην τὴν ὀρεξίν καὶ τὴν εὐθυμίαν τῶν δύο μηνῶν, τοὺς ὁποίους ἔζησεν ἐν μέσῳ τῶν ἀγαθοτέρων συγγενῶν τῆς, εἰς τὴν ἐξοχὴν ὑπὸ τὰς ὀφείας τῆς πλουσιωτέρας βλαστήσεως καὶ τῆς ὠραιότερας φύσεως, μὲ νέας γνωριμίας, μὲ τὴν ὑπεροχὴν τῆς, λατρευομένης, ζήλευμένης, βασιλισσᾶς ἐν μέσῳ τῶν ὑποκόδων τῆς, γραμματισμένη μεταξὺ τῶν ἀπλοῦν ὁμηλικῶν τῆς. Πόσα θὰ ἔχῃ νὰ μοῦ διηγήται! ὅλα ὅσα δὲν ἐπρόφρασε νὰ μοῦ εἴπῃ εἰς τὰς ἐπιστολάς τῆς· ἀλλὰ πρὶν τὰ ἐξαντλήσῃ, θὰ τὴν ὀδηγήσω μίαν πρωίαν μέχρι τῆς μεγάλης θύρας τοῦ Ἀρσακείου... ὦ! πῶς

θὰ μὲ κυττάξῃ· θὰ πλημμυροῦν τὰ δάκρυα εἰς τὰ ὄμματα τῆς· ὅλαι αἱ πρόσφατοι ἀναμνήσεις τοῦ θέρους θὰ παρουσιασθοῦν τότε ὁλοζώντανοι ἐμπροσθέν τῆς, ὡς νὰ ζητοῦν νὰ τὴν τραβήξουν ἀπὸ τὸ ἀγέλαστον ἐκεῖνο κτεῖρον, νὰ τὴν καταβιδάσσουν ἀπὸ τὰς μαρμαρίνας ἐκεῖνας βαθμίδας, αἵτινες θὰ τῆς παγώνουν τὴν ψυχὴν. Ἀλλ' ἡ Ἑλένη δὲν εἶνε ἀπὸ τὰ τρελλὰ ἐκεῖνα κορίτσια, τὰ ὁποῖα δὲν δύναται νὰ ἀγαπήσουν, οὔτε κἂν νὰ συνειθίσουν τοὺς τέσσαρας τοίχους τοῦ παρεναγωγείου· εἶνε καλὴ καὶ φιλόπληνος· θὰ τὴν παρηγορήσουν γρήγορα αἱ σύντροφοί τῆς, καὶ θὰ τὴν προσφέρῃ ἐπιφθονωτέρας χαρὰς ὁ ἔρως τῆς μαθήσεως.

15 Αὐγούστου.

Τῆς ἑγγραφῆς σήμερον κατὰ τὴν συνθήκάν μου δύο εἶνε αἱ ἀδυναμίαι τῆς: νὰ λαμβάνῃ ἐπιστολάς μου καὶ νὰ ἀποστηθίσῃ ποιήματα.

α' Ἀγαπητὴ μου Ἑλερίτσα!

Ἀρκετὰ ἐχόρτασες σπίτι καὶ περιποιήσεις· ἔλα νὰ τριγυρίσῃς ὀλίγον καὶ τὰς Ἀθήνας. Τοῦ χρόνου τέτοιον καιρὸ θὰ εἶσαι πλέον ἐντελὴς ἀπηλλαγμένη ἀπὸ τὰς φροντίδας τῶν μαθημάτων καὶ τοῦ σχολείου· θὰ ἔχῃς αἰῶνιον καλοκαίρι· θὰ εἶσαι μία Κυρία καθὼς πρέπει, μὲ τὸ πιάνο σου καὶ τὰ ἐργόχειρά σου· θὰ εἰσαχθῇ εἰς τὸν κόσμον, εἰς τὸ ἄλλο αὐτὸ σχολεῖον· καὶ ἀπ' ἐκεῖ θὰ ἐκτιμῇς τὴν ἀξίαν τοῦ παλαιοῦ· τότε ἡ γλυκυτέρα διασκέδασίς σου θὰ εἶνε νὰ φυλλολογῇς τὸ μικρὸν λευκωμά σου· μέσα εἰς αὐτὸ αἱ συμπαθήτριαι σου, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἔχω μίση, σου ἀφῆσαν τὴν ἀγάπην των εἰς ὀλίγους στίχους καὶ εἰς τὰ ὀνόματά των. Ἀλλὰ τώρα συλλογίσου ὅτι εἶνε τὸ τελευταῖον ἔτος αὐτό, τὸ ὁποῖον θὰ διανύσῃς εἰς τὸ Ἀρσάκειον, καὶ ὅτι ἔχεις μίαν μεγάλην ὑποχρέωσιν νὰ ἐκτελέσῃς ἀπέναντι τῶν γονέων, τῶν συγγενῶν, καὶ τῶν ἀγαπώντων σε· τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μὴ διαφύσῃς τὰς ἐλπίδας των. Ἐνθυμεῖσαι κατὰ τὴν ἐορτὴν τῆς ἀπονομῆς τοῦ Παλλείου τί δάκρυα ἔχυσες, ὅτε παρουσιάσθη εἰς τὸ μέσον ἡ εὐτυχὴς βραβευθεῖσα καὶ ἐλαμπεν ἀπὸ σεμνότητος καὶ ἐπιμέλειαν, καὶ τὴν χειροκρότουσαν καὶ τὴν ἐφίλουσαν; Ἐνθυμεῖσαι ὅτι, ἀφοῦ ἐσφάγγισες τὰ μάτια σου, ἐστρεψες πρὸς ἐμὲ καὶ μοῦ ἐψιθύρισες σιγὰ, μὲ χαμόγελον, ἀλλὰ καὶ μὲ ἀπόφασιν: « τοῦ χρόνου θὰ τὸ πάρω ἐγώ »· ἀλλ' ὅχι· τόσον σιγὰ, ὥστε νὰ μὴν τὸ ἀκούσῃ ἡ πλησίον μας ἱσταμένη Διευθύντρια. Ἐνθυμεῖσαι πόσον φιλοστόργως σοῦ ἐσφιγξέ τὸ χέρι, μὲ πόσῃν πεποθήσιν ἀπῆντησε, βλέπουσα πρὸς ἐμὲ: ἀβέβαια! » Ἐννοεῖς τώρα τὴν ὑποχρέωσίν σου;

Μετὰ τὴν πυρκαϊάν τῶν Ἀνακτόρων, περὶ τῆς ὁποίας σοῦ ἔχω γράψῃ τόσα, εἶχονεν πρὸ ὀκτὼ ἡμερῶν θλιβερόν θέαμα, τὴν ἀποτέφρωσιν τῆς Ἀγορᾶς· τὸ παλαιοπάζαρον αὐτὸ ἦτο ἡ ἀδυναμία σου διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον ὅτι τὸ ἐπε-

σκέπτεσθαι δύο μόνον φορές τὸ ἔτος, τὸ Πάσχα καὶ τὰ Χριστούγεννα, ὅτε ἡστράπτει καταστρόφι- στον ἀπὸ τὴν ἑορτήν, καὶ ἔκρυπτε τὰς ἀκαθαρ- σίας καὶ τὰ ῥάκη του, καὶ ἦτο ἀληθινὰ χαρὰ νὰ τὴν περιεργάζεται κανεὶς· τὰς λεπτομερείας ὅτ' αὐτὴς εἶδες εἰς τὰς ἐφημερίδας, ὅν' ἔχῃς ὁρεῖν ἐνίοτε νὰ τὰς κυττάζῃς· ἀλλ' αἱ ἐφημερίδες δὲν θὰ σὲ κάμουν νὰ ἴδῃς ὅπως θὰ ἔβλεπες μετὰ τὰς πρώτας ἡμέρας. Ἡ Ἀγορά σου δὲν ἔχει πλέον νὰ παρατάξῃ τὰς μεγαλοπρεπεῖς ἐκείνας μαδημένους ὄρνιθας, γεμάτας μὲ χρυσὰ παρά- σθημα καὶ ποικιλόχρους ταινίας, καὶ τὰ καλοψη- μένα χρυσόψωμα μὲ τὰς καλλιτεχνικὰς γλυφάς των, ὑπὸ μυρτοστεφάνου θόλους καὶ εἰκόνας καὶ θό- ρυθον καὶ κίνησιν· εἶνε τώρα μία μεγάλη μαυρι- σμένη πλατεία, καπνίζουσα μέχρι χθές, δυσώ- δης, οἰκτρά· σκοντάπτεις εἰς ἀπηνθρακωμένα λεί- ψανα ξύλων, φαγισίμων, καὶ καταστίχων· οἱ λουστροὶ σκάπτουσι μὲ τὰ χέρια των εἰς τὴν στάκτην διὰ νὰ εὗρουν δεκάρας· οἱ σκύλοι περι- λείχουν πυρίκαυστα τεμάχια κρεάτων· οἱ δυστυ- χεῖς παλόντες συγκομίζουσιν ἐντὸς κάρρων τὴν πε- ρισσώσαν ξυλικὴν τῶν παρατηγμάτων των· οἱ καλοὶ χριστιανοὶ ἀνάπτουν ἀπὸ ἓν κηρίον εἰς μι- κρὸν εἰκόνημα τῆς Παναγίας· ἡ Παναγία ἀνέκει εἰς τὸ ἐπὶ τῆς Ἀγορᾶς παλαιὸν ἐκκλησάκι· τὰ γραί- δια ζητοῦν νὰ ἀποδώσουν εἰς τὴν ὀργὴν τῆς τὸ δυστύχημα, καὶ εἰς θαῦμα τὸ ὅτι δὲν ἀπετεφρώ- θη τὸ εἰκόνημά της· ἐν τοῦτοις τὰ πρωτεῖα τῆς θαυματουργίας δύναται νὰ διαμορφωθῇ ἡ ὁ- ρις, ἥτις τὴν μετεπεύσαν τῆς πυρκαϊᾶς ἀνευρέ- θη ὑπὸ τὴν τέφραν ζωντανή καὶ ἀπείρακτος, μό- νη αὐτὴ ἐξ ὅλων τῶν ζωϊκῶν ἐκεῖ πέραν ὄντων. Τὸ γνωστὸν σου Ὁρολόγιον, ἀλλ' ἡμίκαυστον καὶ ἀνευ ζωῆς, ὑψοῦται ἐν τῷ μέσῳ, ὡς τὸ πρι- γύρον πλοίου ναυαγίσαντος καὶ γυμνωθέντος. Ἡ ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία θὰ ἐπιχειρήσῃ ἀνασκα- φὰς· ἐξ ὅλης αὐτῆς τῆς νεαρᾶς ἀσχημίας τίς οἶδεν ὅποιον ἀρχαῖον κάλλος θὰ ἀναδύσῃ! Ἐάν εὐρε- θοῦν τίποτε ἀγαλματάκια, καθὼς ἐκεῖνα τὰ ὅποια τόσον σοῦ ἤρεσαν εἰς τὸ Μουσεῖον τῶν Τανα- γραίων ἀρχαιοτήτων, θὰ τὰ ἴδωμεν μαζῇ.

Προχθὲς ὁ ἀδελφός σου ἐφόρεσε τὴν νέαν στο- λὴν του, ἀνθυπολοχαγοῦ τοῦ πυροβολικοῦ· ἐδέχθη τὰ συγχαρητήρια ὅλων μας· ἦτον ὁ πρῶτος μα- θητὴς τῆς Σχολῆς· πιστεύω ὅτι θὰ γίνῃ μίαν ἡμέραν καλὸς στρατιώτης· ὥραϊα πηγαίνει ἡ νέα στολὴ εἰς τὸ ὑψηλὸν ἀνίστημά του· τὸ πρόσωπόν του εἶνε κομμοσυνεπὲς ἀκόμη, καθὼς λέγουσιν· δὲν ἔχει μύστακας, ἀλλὰ τί τὸ θέλεις; ἔχει καρδιά. Μόνον προχθὲς ἐκτυπώσε τὸ ξίφος του ἐπάνω εἰς τὸ πεζοδρόμιον πολὺ δυνατὰ· τῷ παρετήρησα γε- λῶν ὅτι ὀφείλει νὰ μεριμνᾷ περὶ τῆς σεμνότητος τῆς σπάθης του, ὡς οἱ πατέρες περὶ τῆς τιμῆς τῶν νεαρῶν θυγατέρων των· τὰ ξίφη τοῦ στρα- τοῦ μας, ἀφοῦ οἱ κακοὶ κχιροὶ τὰ κατεδίκαζαν εἰς

διηνεκὴ παρθενίαν ἐντὸς τῶν ὁκτῶν των, δι- δικαιοῦνται νὰ ἐπιδεικνύωνται βροντωδῶς, τὴν βαπτισθῶσιν εἰς τὸ αἷμα, ὡς εἰς τὰς παρθένους· δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐνδύνωνται καὶ φέρονται ὡς Κυρίαι, πρὶν ὑπανδρευθῶσι. Δὲν ἐπιδείχθη· ἐκὼς κίνισεν ἐλαφρά, καὶ δὲν ἔτυχε ν' ἀκούσω ἐκτοτε τὴν ξίφος του νὰ κτυπᾷ ἐπάνω εἰς τὸ πεζοδρόμιον.

Θὰ ἔμαθες τὴν σύγκρουσιν τοῦ σιδηροδρόμου μεταξὺ Καλαμακίου καὶ Κορίνθου· ἀλλ' ὅτι δι- ἡξέουρες ἴσως εἶνε ὅτι τὸ αἷτιον, τὸ προκαλεῖται ταύτην, εἶνε ἐφαρμογὴ καθαρῶς Ἀμερικανικῆς ἰδιοτροπίας τῶν διευθυντῶν ἀμφοτέρων τῶν συ- κρουσθεισῶν ἀτμαμαζῶν· οἱ κύριοι οὗτοι, Ζηλω- τὰι τῶν Ἀμερικανικῶν ἡθῶν, καὶ θανάσιμοι ἐκ- τίζηλοι, ἀπεφάσισαν νὰ λύσωσι τὴν ἀντι- ἑλίαν των διὰ μονομαχίας· ὥρισαν τὸν τρόπον καὶ τὸν τόπον τῆς συναντήσεως, καὶ, χάριν τοῦ ἄσκα- δαλίστου, προσέλαθον ὡς μάρτυρας, ἀντὶ δύο τεσσάρων, πάντας τοὺς ἐπιβάτας τῆς ἀμφο- στοιχίας. Τὸ πρᾶγμα εἶνε περίεργον, καὶ δι- ἡξίσε νὰ σταματήσω ἐδῶ, ἀλλὰ δὲν μὲ περι- μένει τὸ ταχυδρομεῖον. Περιμένω νὰ μοῦ γράψῃ τί καταστροφὴν ἔκαμιν εἰς τὰ κτήματά σας βροχή, καὶ ἂν θὰ ἔλθῃ μαζῇ σου ὁ Νίκος νὰ ἡ- γραφῇ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον.

Ἐγὼ περιμένω τὴν σπιτονοικοκυράν μου καὶ τὴν Πανήγυριν τῆς Τήνου διὰ νὰ μοῦ διηγήθῃ καθὼς καὶ πέρις, τὰ ἔφρενα τῆς Παναγίας καὶ ματα, τὰ ὅποια παραδόξως δὲν ἐφρόντισαν ἐφί- τοι οἱ ἐνδιαφερόμενοι νὰ δημοσιεύσωσι πρὸς τὸ βολικῶς. Ὑγιαίνει, καλὴ μου Ἑλένη».

ΧΡΟΚΟΓΡΑΦΕΙ.

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΙ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ

Μετ' ἀπαραιτίλλου δραστηριότητος ἐργάζονται οἱ Ἀμερικανοὶ εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν σιδη- ροδρόμων των· αἱ σιδηρεῖ γραμμαῖ, τὰς ὁποῖα χαράττουσιν ἐπὶ παρθένου παλλάκης ἐδάφους, προηγούνται συνήθως παρ' αὐτοῖς παντὸς ἄλλου μέσου συγκοινωνίας, περατοῦνται δ' ἐν σπουδῇ ἀνευ ἐξιχνιασμένης μελέτης, καὶ διὰ τοῦ πε- χειροτέρου ὕλικου. Βραδύτερον, καὶ ἔσον αἱ ἐργα- σίαι τοῦ οὕτως αὐτοσχεδιασθέντος σιδηροδρόμου, προβαίνουνσιν ἐν ἀκμῇ, ἀντικαθιστῶσιν ὁσημέρ- και διορθοῦσι πάσας τὰς ἀτελείας τῆς πρώτης κατασκευῆς. Τοιοῦτοτρόπως οἱ Ἀμερικανοὶ ἀνι- πεύσαν ἀπιστεύτως τοὺς σιδηροδρόμους των. Πρὸς τὰ τέλη τοῦ 1883 τὸ μήκος τῶν κατεσκευασ- μένων γραμμῶν συνεποσούτο εἰς 195,911 χιλιόμετρα, ἡ ἑκτασίς δὲ τῶν κατὰ τὰ τέσσαρα τελευταῖα ἔτη προστεθεισῶν ὑπερβαίνει τὸ 50,000 χιλιόμετρα. Τὸ 1880 κατεσκευάσθησαν σιδηροδρόμοι 11,500 χιλιόμετρων, τὸ 1881

15,750, τὸ 1882 18,760, καὶ τὸ 1883 πλέον τῶν 10000 χιλιόμετρων.

Ἐν Γαλλίᾳ ἡ ὀλικὴ ἑκτασίς τῶν ὑπαρχουσῶν σιδηρῶν γραμμῶν ἀνῆλθετο τῇ 1 Ἰανουαρίου 1883 εἰς 28,884 χιλιόμετρα, ἐλάσσων τοῦ μήκους τῶν γραμμῶν, αἵτινες κατηρτίσθησαν ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις ἐν διαστήματι δύο μόνον ἐτῶν, καὶ μόλις οὕσα τὸ ἴ, τῶν Ἀμερικα- νικῶν. Ἡ κατ' ἔτος κατασκευὴ σιδηροδρόμων μήκους 10—15 χιλιάδων χιλιόμετρων ἀπαιτεῖ σημαντικὸν ἀριθμὸν ἐργατῶν, οὐχὶ κατώτερον τῶν 33,000, ἐκτὸς τοῦ κανονικοῦ προσωπικοῦ. Ἐπειδὴ τὰ ἐργατικά ἡμερομίσθια εἶνε εἰς μεγάλην ὑπερτίμησιν ἐν Ἀμερικῇ, ἐξήγησαν νὰ ἀντικα- ταστήσωσι τὰς χεῖρας τῶν ἐργατῶν διὰ μηχαν- ικῶν μέσων. Οὕτως ὁ κ. Buchanan ἐπιθεω- ρητὴς τοῦ μεσημβρινοῦ σιδηροδρόμου τῶν Ἠνω- μένων Πολιτειῶν, κατεσκευάσε μηχανήν, δι' ἧς κοιλαίνονται οἱ αὐλακὲς τῶν σιδηροδρόμων. Τῆς μηχανῆς ἐγένετο χρῆσις ἰδίως ἐπὶ τῆς γραμμῆς τοῦ Saint-Louis Akamas, ἐνθα ὥρυεν ἑκτα- σιν 160 χιλιόμετρων. Ἀνευ προσκομμάτων ἡδυνήθη νὰ φέρῃ εἰς πέρας αὐλακὰς 3 χιλιόμε- τρων τὸ μήκος ἐν διαστήματι 10 ὥρων.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας Ἰάκωθος Β', περιο- δεύων ποτὲ τὸ Κράτος του, διήλθε καὶ διὰ μικρᾶς τινος Κοινότητος, τῆς ὁποίας αἱ ἀρχαί, τοῦ δη- μάρχου ἡγουμένου, ἀπεφάσισαν νὰ δεχθῶσι πα- νηγυρικῶς τὴν Α. Μ. Ὁ δὲ μαργαβὸς χάριν ἀσφα- λείας εἶχε παραγγείλῃ τὸν γραμματέα του ἵνα ἐκ τῶν ὁπισθεν ὑπαγορεύῃ αὐτῷ τὸν λόγον, τὸν ὅποιον ὀφείλει νὰ ἀπαγγεῖλῃ εἰς τὸν βασιλέα. Ἐπιστάσης τῆς ὥρας, ἐπειδὴ ὁ δὲ μαργαβὸς ἐκλονί- ζετο ἐκ συγκινήσεως, ὁ γραμματεὺς θέλων νὰ ἐνθαρρύνῃ αὐτόν, τῷ ψιθυρίζει: «Κράτει ὑψηλὰ τὴν κεφαλὴν καὶ στάσου ἀξιοπρεπῶς»· ἀλλ' ὁ δὲ μαργαβὸς ὑπολαμβάνων ὅτι ταῦτα ἦσαν ἡ ἀρχὴ τοῦ λόγου τοῦ ἐπαναλαμβάνει τὰς λέξεις εἰς τὸν βασιλέα.

— Τί εἶνε αὐτὸ ποῦ ἔκαμες, Σίρ; ἐρωτᾷ ἐκπληκτος ὁ ὑποβόλεὺς χαμηλοφώνως τὸν δὲ μαργαβὸν. Ἀλλ' οὕτως στρεφόμενος πρὸς τὸν βασιλέα ἐξακολουθεῖ: — Τί εἶν' αὐτὸ ποῦ ἔκαμες, Σίρ; — Σοῦ λέγω ὅτι θὰ μᾶς χαντακώσῃς ὅλους ἐδῶ! ψιθυρίζει ἀπελπισὶς ὁ γραμματεὺς.

— Ναί, Σίρ, ἐξακολουθεῖ μετ' ἐμφάσεως ὁ δὲ μαργαβὸς, ὅστις εἶχε πάρει πλέον τὸν κατήφορον, σοῦ λέγω ὅτι θὰ μᾶς χαντακώσῃς ὅλους ἐδῶ! Ἐκαστος δύναται νὰ φαντασθῇ τὴν ἐντύπω- σιν, ἣν ἐνεποίησεν εἰς τὸν βασιλέα ὁ τόσον πρω- ττύπος ἐκεῖνος λόγος τοῦ δημάρχου.

Ὁ ἐν Καβάλλᾳ φιλόμουσος συνδρομητὴς τῆς «Ἑστίας» κ. Ἰω. Κωνσταντινίδης ἐφιλοπόνησεν ἔμμετρον ἐλευθέρων με- τὰφρασιν τοῦ «Δὸν Ζουάν» τοῦ Βύρωνος, ἧς ἀποδοπασμα ἀπέστειλεν ἡμῖν πρὸς δημοσίευσιν. Ἐκ τούτου παραθέτομεν ἐνταῦθα τοὺς ἐπομένους ὁλίγους στίχους, δείγμα τῆς εὐδο- κίμου αὐτοῦ ἐργασίας.

ΣΤΙΧΟΙ ΕΚ ΤΟΥ «ΔΟΝ ΖΟΥΑΝ» ΤΟΥ ΒΥΡΩΝΟΣ

Βλέπω ἐκ τῶν ὁρέων σου, βλέπω τὸν Μαραθῶνα, καὶ ἀναπολῶ τὸν μέγαν σου ἡρωϊκὸν ἀγῶνα. Βλέπω τοὺς τάφους τῶν Περσῶν ἐν μέσῳ τῆς κοιλάδος, καὶ ἐνθυμούμαι πρὸς στιγμὴν τὰς δάκρυας τῆς Ἑλλάδος. Πατῶν τοιαῦτα ἐνδοξα, προγονικὰ ἔδάφη, τίς νὰ πιστεύσῃ δύναται πῶς δοῦλος ἀντράχῃ; Δὲν εἶμαι δοῦλος, ἔκραξα, ὅτ' ἔλθῃ καὶ ἡμέρα νὰ γείνῃ πάλιν ἡ Ἑλλάς ἡ δοῦλη ἐλευθέρα.

Ἰδοὺ ὁ Ξεῖνης τὸ στενὸν σκοπεῖ τῆς Σαλαμίνος ἀγέρωχος· τὸν τρέμουσιν ἰδὼν τοσοῦτον σῆμα, καὶ κλίνουσι τὰς κεφαλὰς εἰς ἓν του μόνον βλέμμα. Ἀλλ' ἡ Ἑλλάς περιφρονεῖ τὸ γαῦρόν του τὸ στέμμα. Κ' ἐνθ' ἀνέταίς λαμπρὰ, ῥοδόχρους ἡ πρωία, καὶ ὁ μονάρχης ἀριθμῶν τὰ μέτρητά του πλοία, λέγει: «Ὅτ' ἄρξω δι' αὐτῶν πάσης τῆς ὑψηλῆς», ἐν μόνον τῷ ἀπέμεινε ἔς τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου.

Ποῦ εἶνε ταῦτα σήμερον; καὶ σὺ, πατρίς, ποῦ εἶσαι; Εἰς τὰς ἀφάνους σου ἀπῆλθ' ἀπηυδμένη κείσαι. Φεῦ! πλέον τῶν ἡρώων σου δὲν πάλαι ἡ καρδιά· ἐξέλιπεν ἡ πρώτη των περιφανῆς ἀνδρεία... Κ' ἐπέπρωτο ἡ θεία σου ἀπὸ αἰώνων λύρα τοσοῦτον νὰ ταπεινωθῇ ἔς τὴν ἰδικήν μου χεῖρα.

Πλὴν κ' ἐν τῇ ἀδοξίᾳ μου μὲ δεσμευμέναις χεῖρας, ὁπότεν κρούῃς τὰς χορδὰς τῆς δουλιᾶς μου λύρας, αἰσθημα πατριωτικὸν καλεῖ τὸ μέτωπόν μου, καὶ ἐρόθημα αἰσθάνομαι ἐπὶ τῶν παριῶν μου· καὶ διὰ τὴν Ἑλλάδα μου αἰσθάνομαι τὸ αἶσχος ὅποτεν τὴν ὑβρίζουσιν ὡς δοῦλον ἀδολέσχως. Δὲν μένει εἰς τὸν ποιητὴν παρὰ τὸ δάκρυ μόνον, νὰ κλαίῃ τῆς πατρίδος του τὸ αἶσχος καὶ τὸν πόνον.

Βλὴν ἀρκετὸν νὰ κλαίωμεν καὶ νὰ ἐρυθριώμεν, Πατρίς, τὸ μεγαλεῖόν σου θεῶν ἀναπολῶμεν; Ἑλλάς, ἀρχαῖά μου Ἑλλάς! τὸ ἐνδοξὸν σου στέμμα εἰς πόσον τὸ ἐθέπτισαν οἱ πρόγονοί μας αἶμα! Τρεῖς πρὸς ἡμᾶς ἀπέδωσαν ἐκ τῶν Τριακοσίων τὸ πρῶτον ν' ἀνακηρύσωμεν, πατρίς μου, μεγαλεῖον. Τρεῖς Σπαρτιάτας παλαιούς ἐν μέσῳ ἡμῶν στείλα, νέα νὰ λάμψουν τρόπαια καὶ νέα Ὀρυσόπυλα.

ΙΩ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἡρώτα προχθὲς τὸν Ἀγαθόπουλον εἰς φίλος του ἐάν ἔχῃ τύχην εἰς τὰ λαχεῖα.

— Οὐχί, ἀπεκρίθη, ποτὲ δὲν ἐκέρδισα τίποτε.

— Μὰ ἐπῆρες πολλὰς φορές λαχνούς λαχεῖων;

— Οὔτε ἐπῆρα οὔτε θὰ πάρω ποτέ!... Ἀμ' ἀφοῦ δὲν κερδίζω, πρὸς τί νὰ πάρω λαχεῖα...

Ἐν τῷ νοσοκομείῳ.

Ὁ καθηγητὴς τῆς παθολογίας πρὸς ἓνα τῶν ἀσθενῶν:

— Τί ἐπάγγελμα ἔχεις;
 Ὁ ἀσθενής, ὅστις πάσχει ἀπὸ νόσημα τοῦ
 στῆθους, ἀπαντᾷ·

— Μουσικός, ἰατρεῖ.

Ὁ καθηγητὴς πρὸς τοὺς φοιτητάς·

— Ἰδοὺ, κύριοι, ὅτι εὐρίσκωμεν ἐδῶ τὴν εὐκαι-
 ρίαν νὰ σᾶς ἀποδείξω ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον πολλάκις
 σᾶς εἶπον εἰς τὸ μάθημα· ὅτι δηλαδή ὁ πολὺς
 ἀγὼν καὶ ὁ κᾶματος τῶν πνευμόνων ἐκ τῆς χρή-
 σεως τῶν ἐμπνευστῶν μουσικῶν ὀργάνων, εἶνε
 πολλὰκις αἰτία τοῦ νοσήματος, ἐξ οὗ πάσχει ὁ
 ἄνθρωπος οὗτος.

Καὶ πρὸς τὸν ἀσθενῆ στρεφόμενος,

— Καὶ τί ὄργανον παίζεις; ἐρωτᾷ.

— Τὸ ταμπούρο, ἰατρεῖ, ἀπαντᾷ ἐκεῖνος.

— Μαμά, πότε θὰ σὲ ξαναπιάσῃ πάλι θέρμη;

— Γιατί, παιδί μου;

— Γιὰ νὰ μοῦ δώσῃς πάλι τὸ κουτί τῶν χαπιῶν.

— Εἶνε ἀλήθεια, Ἄννα, ὅτι θὰ πάρῃς σύζυ-
 γον τὸν ἀξιωματικὸν Κ; . . .

— Ἀληθέστατον.

— Ἀλλὰ σὺ εἶσαι δύο φορεῖς ὑψηλότερα ἀπ’
 αὐτόν.

— Τί σημαίνει; Ἐκεῖνος θὰ εἶνε πάντα ἀπάνω
 ’στ’ ἄλλογο.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Πτωχὸς ποιητὴς ἔγραφε στίχους πρὸς τιμὴν
 τοῦ Διόγνου, τοὺς ὁποῖους προσέφερεν αὐτῇ
 ἐξεργασμένη. Τοῦτο δ’ ἐπανελήφθη πολλάκις, χω-
 ρὶς ποτε ὁ ποιητὴς νὰ λάβῃ ἔστω καὶ τὴν ἐλαχί-
 στην ἀμοιβήν. Ἡμέραν τινὰ ὁ αὐτοκράτωρ ἰδὼν
 αὐτὸν μακρόθεν, ἔγραψεν ἐν τάχει ὀλίγους ἐλλη-
 νικοὺς στίχους, οὓς ἔδωκεν αὐτῷ προσελθόντι. Ὁ
 ποιητὴς ἀναγνούς αὐτοὺς τοὺς ἐπῆνεσεν, εἰτα θεῖς
 τὴν χειρὰ ἐν τῇ πενιχρῇ θυλακίᾳ του ἐξήγαγεν
 ὀλίγα λεπτὰ, ἅτινα προσήνεγκεν εἰς τὸν αὐτο-
 κράτορα εἰπὼν· « Ταῦτα δὲν εἶνε βεβαίως ἀνάλο-
 γα πρὸς τὴν θέσιν σου, ὦ Καῖσαρ· ἂν εἶχον, θὰ
 σοὶ ἔδιδον περισσότερα ». — Πάντες ἐγέλασαν, ὁ
 δὲ Καῖσαρ, ἐννοήσας τὸ μάθημα, διέταξε νὰ μετρη-
 θῶσιν εἰς τὸν πτωχὸν ποιητὴν ἑκατόντακιςχίλια
 σιστέρια.

Ἡ ὀλικὴ ἐπιφάνεια τῶν 26 Κρατῶν τῆς Γερ-
 μανικῆς ὁμοσπονδίας ἔχει ἑκτατὶν 540,522 τε-
 τραγωνικῶν χιλιομέτρων. Ὁ πληθυσμὸς των
 περιελάμβανε 41,068,792 κατοίκων κατὰ τὸ
 1871, 42,727,372 τὸ 1875, καὶ 45,234,061
 τὸ 1880. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν, τῶν δυναμένων
 νὰ κληθῶσιν εἰς τὰ ὅπλα—ἀπὸ τοῦ 17ου ἔτους

συμπληρωμένου, μέχρι τοῦ 42ου — ἀνῆρχοντο
 κατὰ τὸ 1880, εἰς 8,144,371, ἀναλογούντων
 18 ἐπὶ 100 κατοίκων. Οἱ δικαιούμενοι περὶ τὴν
 ἐξέτασιν ἐκλογικῶν δικαιωμάτων — ἀπὸ 28
 ἔτων καὶ ἄνω — ἀνῆρχοντο εἰς 10,165,213. Τὰ
 διάφορα θρησκευμὰτα ἐξεπροσωποῦντο ὑπὸ 28
 331,152 διαμαρτυρομένων, 16,232,661 καθολι-
 κῶν, 78,031 χριστιανῶν διαφόρων αἱρέσεων, 61,
 612 Ἰσραηλιτῶν, καὶ 30,616 πρεσβυτέρων
 διαφόρους θρησκείας, ἢ οὐδεμίαν.

Κατὰ τὰς στατιστικὰς παρατηρήσεις, ἐξαιρε-
 τικῶς ὑπερέχουσιν οἱ ἄρρενες τῶν θηλέων ἐν ταῖς
 γεννήσεσι παρὰ τῇ ἰουδαϊκῇ πληθυσμῷ. Ἡ ὑπερ-
 στή αὕτη συνισταμένη εἰς 105 μέχρις 106
 ἄρρενα ἀπέναντι 100 θηλέων εἰς τὰς χώρας τῆς
 Βυρσῆς, ποικίλλει μεταξὺ 109 καὶ 114 καὶ
 φθάνει ἐνίοτε μέχρις 128 παρὰ τοῖς ἰουδαίοις.
 Τὸ φαινόμενον τοῦτο κατὰ τινὰς μὲν φυσιολογικὰς
 σχετίζεται πρὸς τὴν ἡλικίαν τῶν γονέων, καὶ
 ἄλλους δὲ ἡ παρατηρουμένη ἐπιπράξις τοῦ ἀρ-
 ρενος φύλου παρὰ τοῖς ἰουδαίοις δὲν ἐξηγεῖται διὰ
 διὰ τῆς ὀριμωτέρας ἡλικίας οὗτε διὰ τῆς ἐξέ-
 ζωτικότητος τῶν γεννητόρων. Γνωστὸν ὅτι ἡ
 γεννήσις ἀρρένων ἐν τοῖς ἀγροῖς εἶνε πολυα-
 μότεραι τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν· ἀλλ’ οἱ ἐν τῇ
 ἀγροῖς τελοῦμενοι γάμοι συνάπτονται συνήθως ἐν
 νεωτέρᾳ ἡλικίᾳ τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν τελομένων.

Ὁ πληθυσμὸς τῶν Ἰνδιῶν, κατὰ τὴν ἐπίση-
 μὴ ἀπογραφὴν τοῦ 1881, περιλαμβάνει 253,801,821
 κατοίκων, ἐξ ὧν 85,514 μόνον εἰσὶν Ἀγγλοι
 ἐκ γενετῆς. Ὁ ἀριθμὸς τῶν στρατιωτῶν ἀνέρ-
 χεται εἰς 56,646 καὶ εἰς 12,088 ὁ τῶν γυναικῶν
 ὑπάρχουσι πρὸς τούτοις 17,000 ἀνδρῶν, ἀνηλ-
 τῶν εἰς τὸν ἀστικὸν πληθυσμὸν. Οἱ Βυρσῆς
 ὑπολογίζονται εἰς 146,612. Ἐξ 102,629,000
 ἀτόμων 71,199,000 ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεω-
 γίαν καὶ κτηνοτροφίαν καὶ 21,041,000, ἐξ ὧν
 12,859,000 ἄνδρες καὶ 8,182,000 γυναῖκες, ἐν
 διαφόροις βιομηχανικῶν ἐργασίαις.

Περὶ τὰ 5,485,455 κατεργάζονται τὸν βῆ-
 βακα καὶ τὸ λίγρον· ἡ βιομηχανία τῶν ἐνδυμάτων
 ἀπασχολεῖ 2,816,880 ἐργάτας, ἡ ἀγγειοπλα-
 στικὴ 1,850,074, ἡ τεκτονικὴ 837,453, τὸ ἐρ-
 πόριον τοῦ κόμμιος καὶ τῆς βητίνης 762,524,
 τὰ ἐξ ἰνδοκαλάμου, σχοίνου, ἀγύρων καὶ φύλλων
 τεχνουργήματα 688,732, ἡ χρυσοποιία καὶ
 κοσμηματοπωλικὴ 472,956, καὶ ἡ σιδηροποιία
 473,361.

Οἱ ὑπάλληλοι τῆς κυβερνήσεως, οἱ ἀνὰ τὰ ἑρ-
 πορα διαμερίσματα ὑπάρχοντες ἀνέρχονται ἐν
 1,843,000, ἐξ ὧν 115,000 θεωροῦνται ὡς ἀπὸ
 τελοῦντες μέρος τοῦ στρατοῦ.